

ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้
ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ปรินดา ตาสี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้
ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปรินดา ตาสี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้
ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ปริญดา ตาสี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2551

ปริญดา ตาสี. (2551). ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังคินันท์ อินทรกำแหง, รองศาสตราจารย์อัฉรญา สุขารมณ.

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2550 จำนวนทั้งสิ้น 410 คน ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้แก่ 1) ลักษณะทางจิต ซึ่งประกอบด้วย การปรับตัว และความเครียด 2) สภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งประกอบด้วย บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติพื้นฐาน สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น และสถิติการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) Version 11.5 ผลการวิจัยพบว่า

1. ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และในกลุ่มรวม พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และในกลุ่มรวม พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05

3. ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนวยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด และรองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้านดังกล่าว สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 71 ส่วนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนวยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด และรองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 45 และในกลุ่มรวม พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนวยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด รองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ และความเครียด โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 61

4. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND LEARNING ENVIRONMENT
RELATED TO SELF-DIRECTED LEARNING READINESS OF
FIRST-YEAR UNIVERSITY STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
PARINDA TASEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University
May 2008

Parinda Tasee. (2008). *Psychological Characteristics and Learning Environment Related to Self-Directed Learning Readiness of First-Year University Students in Bangkok Metropolis*. Master thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Ungsinun Intarakamhang, Assoc. Prof. Ashara Sucaromana.

The objectives of the study were 1) to study the psychological characteristics and learning environment related to self-directed learning readiness of first-year university students in humanities and social sciences group and science and technology group, 2) to investigate the important factors that could predict self-directed learning readiness of first-year university students in humanities and social sciences group and science and technology group, 3) to compare self-directed learning readiness of first-year university students between humanities and social sciences group and science and technology group.

The samples were comprised 410 first-year students from universities in Bangkok. Independent variables in the study were psychological characteristics (adjustment and stress) and learning environment (teacher's role, friend's influence, participation with student activities, and information services in the university). Dependent variable was self-directed learning readiness. The data were collected by constructing questionnaires. The SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) Version 11.5 was used for analyzing the data by basic statistical data, Pearson Product Moment Correlation Coefficient Analysis, Stepwise Multiple Regression Analysis, and t-test Independent Samples. Research results were as follows:

1. Both psychological characteristics were correlated with self-directed learning readiness at the .01 level of significance among both in humanities and social sciences group and science and technology group, and in overall with these two groups.

2. Learning environment factors were all correlated with self-directed learning readiness at the .01 and .05 level of significance among both in humanities and social sciences group and science and technology group, and in overall with these two groups.

3. In humanities and social sciences group, the study found adjustment could best predict self-directed learning readiness, followed by teacher's role. While the two factors combined could predict 71% of self-directed learning readiness. In science and technology group, adjustment, it could best predict self-directed learning readiness, followed by teacher's role. While the two factors combined could predict 45% of self-directed learning readiness in this group, and overall with these two groups, adjustment, it could best predict self-directed learning readiness, second was teacher's role, and followed by stress. While the three factors combined could predict 61% of self-directed learning readiness.

4. Self-directed learning readiness between humanities and social sciences group and science and technology group were different at the .01 level of significance.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังคินันท์ อินทรกำแหง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าว จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา ภาคบงกช และรองศาสตราจารย์ ดร. อรพินทร์ ชูชม ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนิสิต และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของแต่ละมหาวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท ภาคพิเศษ สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ รุ่นที่ 4 ที่ให้กำลังใจและให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ศิริกุล อิศรานุรักษ์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล คุณบังอร เทพเทียน และบุคลากรในสำนักงานวิจัยและพัฒนาทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาในครั้งนี้

ท้ายที่สุดของความสำเร็จครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา และมารดาของผู้วิจัยที่ได้อบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความเมตตา ให้กำลังใจ และเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในทุกด้านมา ณ ที่นี้

ปรินดา ตาสี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาวิจัย.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
นิยามปฏิบัติการ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
สมมติฐานการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	22
ลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
การปรับตัว.....	22
ความเครียด.....	26
สภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
บทบาทการสอนของอาจารย์.....	32
อิทธิพลจากเพื่อน.....	37
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย.....	40
การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย.....	43
กลุ่มสาขาวิชากับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	73
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	73
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	76
อภิปรายผล.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	99
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย.....	101
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร.....	63
2 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	64
3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์.....	66
4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี.....	66
5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มรวม.....	67
6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อม ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....	68
7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี.....	69
8 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อม ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มรวม.....	70
9 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ค่าสถิติ t ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์การทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและในกลุ่มรวม.....	71
10 การเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	14
---	-------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

ภายใต้กระแสของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ประเทศที่กำลังพัฒนาต่างแข่งขันกันเพื่อพัฒนาประเทศของตนให้เจริญทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ในการพัฒนาของแต่ละประเทศในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะการที่จะทำให้ประเทศชาติเจริญได้นั้นต้องประกอบด้วยบุคลากรในประเทศที่มีความรู้และความสามารถ ดังนั้น ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าว จึงต้องอาศัยการศึกษาในการส่งเสริมประชากรให้มีศักยภาพในด้านต่างๆ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549: ออนไลน์) ซึ่งเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ด้วยการพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกวัยจนตลอดชีวิต

การเรียนรู้มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึกรู้คิดและพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการเฉพาะบุคคลของผู้เรียนแต่ละคน ความสำนึกและความพร้อมของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตัวเอง (เกษม วัฒนชัย. 2545: 19) การจัดการศึกษาในระดับต่างๆ ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญคือ รูปแบบที่ผู้เรียนมีบทบาทในความรับผิดชอบในการเรียนของตนเองและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูและอาจารย์มีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ให้บริการด้านแหล่งความรู้แก่ผู้เรียน ส่วนผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่การเลือกและวางแผนในสิ่งที่ตนเรียน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มดำเนินการเรียนด้วยตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง (กรมสามัญศึกษา. 2540: 20 – 21) การเรียนรู้ด้วยตนเองนับว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่มีความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับสมาชิกในสังคมที่กำลังพัฒนาซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อผู้เรียนจะมีลักษณะรักการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความรู้และพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณประโยชน์และมีความสุข

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยนั้นได้ให้อิสระแก่นักศึกษาในการดูแลตนเองในด้านการเรียนคือ นักศึกษาต้องแบ่งเวลาเรียนเอง ค้นคว้าข้อมูลต่างๆ จากการสังเกต ชักถาม จดจำ สำนวน อ่านและปฏิบัติจริง รวมถึงการวางแผนการเรียนโดยเลือกวิชาเรียนและลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษาด้วยตนเอง และในมหาวิทยาลัย แม้จะมีการบรรยายในห้องเรียน แต่ก็ไม่ได้มีการบังคับการเข้าเรียนอย่างเข้มงวดในระดับนี้ อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยมีอิสรภาพในการเรียนสูง จึงอาจทำให้นักศึกษาส่วนหนึ่งที่มีปัญหาในเรื่องของความไม่พร้อมที่จะเป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับรูปแบบของการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยได้ ซึ่งความพร้อมในการเรียนรู้นั้น เกิดจากลักษณะทางวุฒิภาวะ ประสพการณ์ และอารมณ์ของผู้เรียน (Good. 1973: 472) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจะต้องให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเป็นรากฐานให้บุคคลทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุปแล้ว หากนักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างสูงแล้ว จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนที่ปัจจุบันนี้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะส่งผลให้ผู้เรียนมีการใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ หรือเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามทฤษฎีของกุกลิเอลมิโน (Guglielmino) ที่ได้ศึกษาทางด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นเป็นตัวทำนายที่มีอิทธิพลสูงที่สุดในพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังผลการศึกษาของ พสขนัน นิรมิตรไชยพันธ์ (2549: 83) ซึ่งพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ถึงร้อยละ 62.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถพิจารณาได้ 2 มิติ (Brockett; & Hiemstra. 1991: online) ดังนี้

1) มิติที่หนึ่ง คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยพิจารณาจากบุคลิกภาพของผู้เรียน ยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการศึกษา

2) มิติที่สอง คือ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยพิจารณาจากกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบ วางแผน ดำเนินการและประเมินการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนมีบทบาทเป็นตัวแทนด้านการศึกษาและแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวัดตามมิติที่หนึ่ง คือ วัดจากคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดของกุกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: 7) ที่มองการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองใน

บุคลิกและลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียน และลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นั้นจะต้องอาศัยเงื่อนไขของการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในหลายสถานการณ์ โดยอาจพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะที่เป็นการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดขึ้นทั้งในสภาพใน-นอกชั้นเรียน และผู้เรียนวางแผนกำหนดโครงการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ลักษณะที่เป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียนเอง ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้สูงสุด เมื่อมีการจัดสภาพการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกัน ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นบุคลิกลักษณะที่ซับซ้อนของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากัน และจากการศึกษาของกุกลีเอลมีโนนั้น พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกลุ่มคุณลักษณะของบุคคลที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ อัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ความรักในการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในเชิงบวก และความสามารถใช้ทักษะในการแก้ไขปัญหา (Guglielmino. 1977: 62-69)

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปัจจัยที่เป็นลักษณะทางจิตที่มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ 1) การปรับตัว เนื่องจากการปรับตัวเป็นพื้นฐานที่สำคัญเพื่อการอยู่รอดของมนุษย์ในสภาวะการณ์ต่าง ๆ และโดยเฉพาะตัวนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ต้องเผชิญกับลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องพึ่งตนเองในการเรียนรู้มากขึ้นกว่าเดิม ต้องแบ่งเวลาและวางแผนการเรียนด้วยตนเอง ดังนั้นหากนักศึกษาปรับตัวในระดับมหาวิทยาลัยได้ การเรียนรู้ย่อมมีประสิทธิภาพก็จะเกิดขึ้น (กฤตินี ตรงสิทธิรักษ์. 2546: 7) และ 2) ความเครียด เพราะผู้ที่มีความเครียดจะเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย ไม่คิดสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา (ลักขณา สิริวัฒน์. 2544: 170)

ตัวแปรอีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีความสัมพันธ์ต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ 1) บทบาทการสอนของอาจารย์ เพราะผลที่ได้จากการสอนของอาจารย์ ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือ มีความกระตือรือร้นและเป็นผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ (กนกวรรณ ทองฉวี. 2545: 4) 2) อิทธิพลจากเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในหลายๆ ด้าน ทั้งในด้านความคิด ความเชื่อทางพฤติกรรมการแสดง บุคลิกลักษณะ ประสิทธิภาพในการทำงาน และยังมีอิทธิพลในด้านการเรียนของนักศึกษาอีกด้วย (พัชรี มะแสงสม. 2544: 29) 3) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้นอกชั้นเรียน และมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพราะกิจกรรมนักศึกษานั้นเป็นส่วนที่ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจ พร้อมทั้งมีโอกาที่จะใช้พลังงานทางด้านร่างกายและความคิด กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (พาณี ปรีชานนท์ และคณะ. 2527: 9) และ 4) การบริการสารสนเทศที่ได้รับจาก

มหาวิทยาลัย เพราะหากว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาแล้วนั้น ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจ เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามีความสุขที่จะกระตือรือร้นแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (กนกวรรณ ทองฉวี. 2545: 88)

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มสาขาวิชาในการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีความแตกต่างในด้านธรรมชาติของหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17 – 19 ปี ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ที่มีประสบการณ์ความยุ่งยากหรือวิกฤตในการปรับตัวมากที่สุด การศึกษาเล่าเรียนนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญเพราะนักศึกษาที่เข้ามาเรียนชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่เพิ่งสำเร็จจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พบกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่แตกต่างไปจากการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมาก และต้องพึ่งตนเองมากขึ้น รวมทั้งต้องมีการเตรียมพร้อมเพื่อขึ้นไปเรียนในชั้นปีที่ 2 ซึ่งจะเรียนในวิชาเฉพาะแต่ละสาขาที่ได้เลือกศึกษา หากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สมบูรณ์จะนำไปสู่ความรอบรู้ในวิทยาการสาขาที่ตนเองเรียน สามารถประยุกต์ความรู้ที่ตนเองมีอยู่และแสวงหาความรู้นอกชั้นเรียนเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ระหว่างนักศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
2. สามารถใช้แนวทางการวิจัยนี้เสนอแนะต่อหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2550 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวนคณะและนักศึกษามากที่สุดใน 8 ลำดับแรกจากจำนวนมหาวิทยาลัยทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนประชากรเท่ากับ 47,613 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2550: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ในระดับมหาวิทยาลัย ระดับกลุ่มสาขาวิชา และระดับคณะ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (องอาจ นัยพัฒน์. 2548: 124–125; อ้างอิงจาก Yamane. 1967: 886) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 (รวม 47,613 คน) คิดเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างต่ำเท่ากับ 398 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 410 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1. ลักษณะทางจิต ได้แก่
 - 1.1 การปรับตัว
 - 1.2 ความเครียด
2. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่
 - 2.1 บทบาทการสอนของอาจารย์
 - 2.2 อิทธิพลจากเพื่อน
 - 2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
 - 2.4 การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตัวแปรแบ่งกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชา ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มสาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ภาคเรียนที่ 2 ภาคปกติ กลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยปิดภาครัฐ (ที่เดิมสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย) และมหาวิทยาลัยเอกชน ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่มีการรับนักศึกษาใหม่ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2550 โดยไม่รวมมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีต่างๆ

นิยามปฏิบัติการ

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาที่แสดงถึงการมีคุณลักษณะความรู้ความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง ตามขั้นของกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตั้งแต่วางแผน กำกับการเรียนรู้ และประเมินผล โดยสามารถพึ่งตนเองได้อย่างเต็มที่ มีความคิดเป็นอิสระ รู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อการเรียนของตน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 ประการ ของ กุกลิเอลมิโน (Guglielmino, 1977: 62-69) ซึ่งลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 ประการ มีดังนี้

1. ด้านการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาถึงความสนใจต่อการเรียน ต้องการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ เรียนรู้อยู่เสมอเมื่อมีโอกาส และรู้สึกว่าการเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่ตนเองต้องแสวงหา ยินดีที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง

2. ด้านอัตรานิสัยในการเป็นผู้เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ความมั่นใจของนักศึกษาในการเรียนรู้ของตน มีการจัดระบบเวลาในการเรียนได้อย่างเหมาะสม มีระเบียบวินัยในการเรียน รู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไร และรู้ว่าตนเองจะแสวงหาความรู้ได้อย่างไร มีทัศนคติต่อตนเองว่าเป็นผู้กระตือรือร้นและอยากรู้อยากเห็น

3. ด้านความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาถึงความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้จากการซักถาม ต้องการที่จะทำอะไรด้วยตนเอง ชอบมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมการเรียนรู้ ทำความเข้าใจด้วยตนเอง สามารถวางแผนการทำงานได้และนำความสามารถที่มีมาคิดริเริ่มงานใหม่ มักเป็นผู้นำในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

4. ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาใช้สติปัญญาไตร่ตรอง และจัดระบบการเรียนรู้ เต็มใจเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องยาก นักศึกษาก็สามารถฟันฝ่าไปได้ และนักศึกษาเป็นผู้ที่ชอบมีบทบาทในการจัดระบบการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง สามารถที่จะตัดสินใจเรื่องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้

5. ด้านความรักในการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษาถึงความตั้งใจจริงที่จะศึกษาหาความรู้ รวมถึงเป็นผู้ที่รักและใส่ใจในการเรียนรู้อยู่เสมอ มีความสนุกสนานในการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ที่ชื่นชมผู้ที่ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ

6. ด้านความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การที่นักศึกษามีความกล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ท้าทาย สามารถคิดหาวิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและยุ่งยาก และมีความอดทนที่จะแก้ปัญหา

7. ด้านการมองอนาคตในเชิงบวก หมายถึง การรับรู้ต่อตนเองว่าเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต และเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีความสุขในการคิดถึงอนาคต และมองว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย ไม่ใช่อุปสรรค

8. ด้านความสามารถใช้ทักษะในการแก้ไขปัญหา หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถนำความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และทักษะการสังเกต การตั้งปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลข้อมูล มาใช้ในการค้นหาความรู้ จัดทำโครงงานและแก้ไขปัญหาชีวิตได้

การวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากแนวคิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ กูกลีเอลมีโน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ นรินทร์ บุญชู (2532: 95–106) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .84 และของ มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549: 187–189) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .89 โดยเป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 39 – 234 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

การปรับตัว หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ตนเองดำรงอยู่ในขณะนั้น โดยแบ่งเป็น 2 ด้านดังต่อไปนี้

1. การปรับตัวเอง หมายถึง การที่บุคคลทำอะไรได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของตนเอง เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น

2. การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลนั้นมีความมั่นคงทางอารมณ์ เข้ากับผู้อื่นได้ดี รู้จักและทำตามความต้องการของสังคมได้

แบบสอบถามการปรับตัวนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดด้านการปรับตัวจาก ทอร์เพ (ออร์พินท์ ชูชม; และอัจฉรา สุขารมณ์. 2532: 8; อ้างอิงจาก Thorpe. 1955) และปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดการปรับตัวของ กฤตินี ตรงสิทธิ์รักษ์ (2546: 89 – 90) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .91 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 18 – 108 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการปรับตัวเองและการปรับตัวทางสังคมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

ความเครียด หมายถึง ความรู้สึกและการตอบสนองของร่างกาย ที่มาจากการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่คิดว่าเกินความสามารถของตนเองที่จะแก้ไขได้ โดยมาจากการประเมินของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาภายนอกตน โดยความเครียดนั้นจะแสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และอาการทางกายที่เกิดจากการตื่นตัวของระบบประสาทอัตโนมัติ เช่น ใจสั่น หายใจเร็วกว่าปกติ เป็นต้น ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันไม่มีปกติสุข

ในการวัดความเครียดของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้จากแบบวัดความเครียดสวนปรุง (Suanprung Stress Test: SPST) ที่สร้างโดย สุวัฒน์ มหัตถินรัตนกุล และคณะ (2540: ออนไลน์) มีค่าความเชื่อมั่น .70 ซึ่งแบบวัดนี้ใช้แนวคิดของ ลาซารัส และโฟล์คแมน (Lazarus; & Folkman. 1984) ลักษณะของแบบวัดเป็นประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 72 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีความเครียดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

บทบาทการสอนของอาจารย์ หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนนักศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ในการจัดบรรยากาศทางการเรียนในด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชั้นเรียน พร้อมทั้งแนะนำ ช่วยเหลือ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียน จัดหาแหล่งความรู้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนในด้านการสอนนั้นต้องมีการเตรียมการสอน ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน มีการวัดและประเมินผลการเรียนที่ดี

แบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์นี้ ได้แนวคิดมาจาก แอนเดอร์สัน (ณัฏฐา จันทรพงศ์. 2549: 22; อ้างอิงจาก Anderson. 1970: 135–152) และปรับปรุงขึ้นจาก

แบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนด้านบทบาทของอาจารย์ผู้สอนของ จุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543: 85) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .81 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 14 – 84 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าการสอนของอาจารย์มีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

อิทธิพลจากเพื่อน หมายถึง การเห็นแบบอย่างจากเพื่อนทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน และการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านการเรียน การทบทวนความรู้ การให้ข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันของเพื่อนนักศึกษา

แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อนนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดอิทธิพลจากเพื่อนต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ พิศดี มินศิริ (2547: 118–119) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .89 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54 คะแนน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย หมายถึง การที่นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีในมหาวิทยาลัยของตน ตามความต้องการของตนเอง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมเสริมความรู้ของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ อันจะนำมาสู่ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จริงนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน เช่น กิจกรรมค่ายอาสา กิจกรรมอบรมสัมมนาวิชาการ การตอบปัญหาทางวิชาการ เป็นต้น

แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาในบริการที่มหาวิทยาลัยจัดให้นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รับข่าวสารและได้ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งบริการเหล่านั้นต้องมีความเพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา มีความทันสมัย และนักศึกษาสามารถเข้าถึงบริการนั้นได้อย่างแท้จริง โดยบริการสารสนเทศในมหาวิทยาลัยอยู่ในแหล่งต่างๆ คือ มีบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ โดยตรง สามารถให้ข้อมูลความรู้ เป็นที่

ปรึกษาแก่นักศึกษา มีบริการด้านข่าวสารจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ มีห้องสมุดและสำนักคอมพิวเตอร์ที่มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย

แบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและการศึกษาถึงการบริการด้านสารสนเทศของมหาวิทยาลัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 – 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการบริการสารสนเทศจากมหาวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง หน่วยงานที่เปิดทำการสอนตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากหลักสูตรของแต่ละคณะ ได้แก่

1. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาภาษาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์ และสาขานิติศาสตร์ เป็นต้น

2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วยสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาเกษตรศาสตร์ และสาขาสัตวแพทยศาสตร์ เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

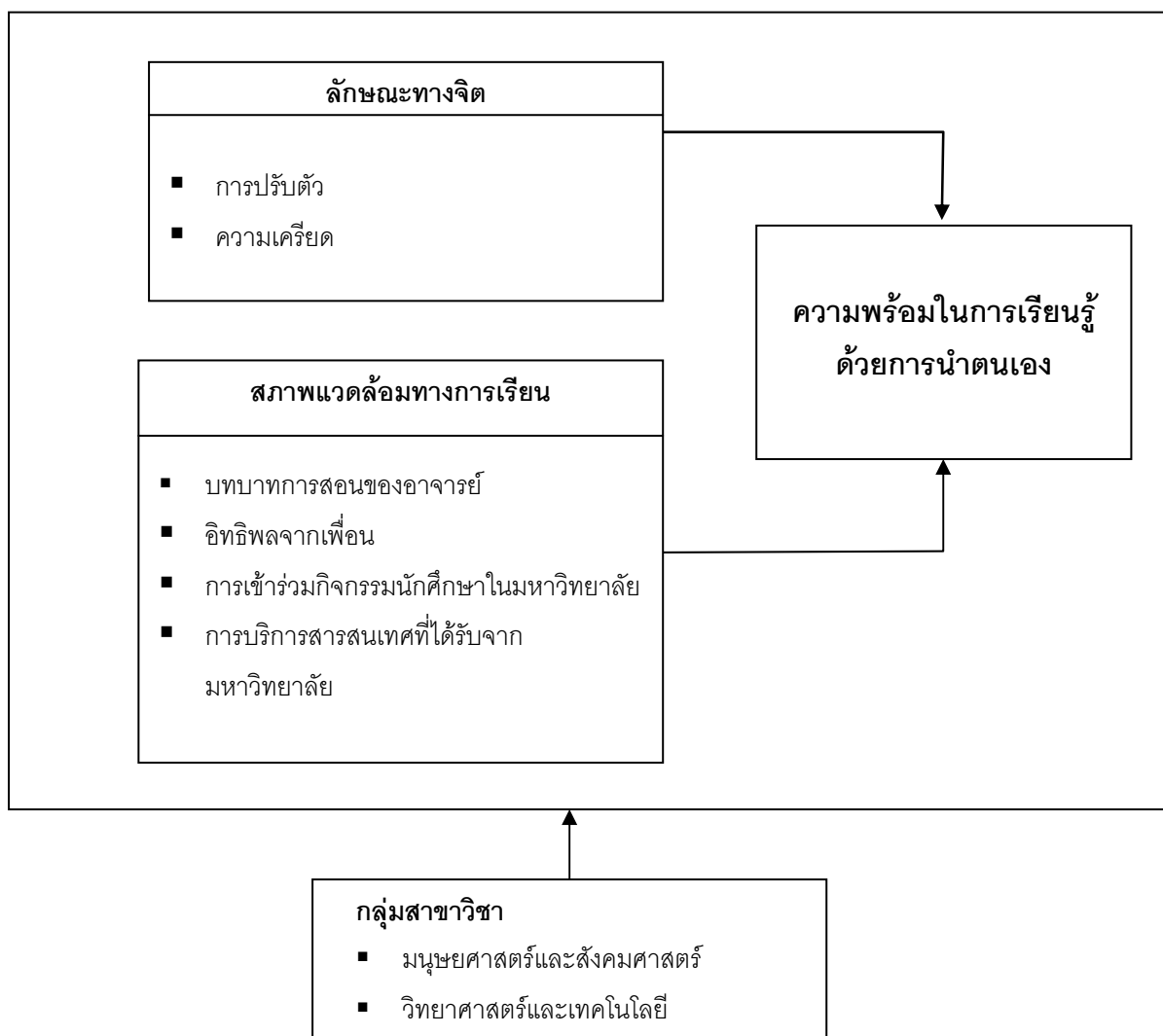
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ กุกลิเอลมินิ (Guglielmino. 1977: 34) ที่กล่าวถึงลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าจะต้องอาศัยเงื่อนไขของการจัดสภาพการเรียนรู้ซึ่งเกิดขึ้นได้ในหลายสถานการณ์ โดยอาจพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะที่เป็นการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดขึ้นทั้งในสภาพใน-นอกชั้นเรียน และผู้เรียนวางแผนกำหนดโครงการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ลักษณะที่เป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียนเอง ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้สูงสุด เมื่อมีการจัดสภาพการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกัน ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นบุคลิกลักษณะที่ซับซ้อนของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากัน

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิต และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมทางจิตวิทยาสังคมที่ได้อธิบายถึงลักษณะของพฤติกรรมมนุษย์ โดยแบ่งเป็นพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นเป็นพฤติกรรมภายในตัวบุคคล โดยพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นจากลักษณะทางจิตและการมี

ปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัวของแต่ละบุคคล (สิทธิโชค วรรณสันติกุล. 2548: 14) เช่นเดียวกับแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ของกลุ่มที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากการผสมผสานระหว่างลักษณะภายในตัวมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและแนวคิดการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ทางจิตวิทยาสังคม และพฤติกรรมศาสตร์ รวมถึงเอกสารที่ผ่านมาพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาประกอบด้วย ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว ความเครียด และสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังมีความสนใจศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังภาพประกอบ 1 (หน้า 12)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม
2. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม
3. ตัวแปรในกลุ่มลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนสามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม
4. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 2.1 ลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1.1 การปรับตัว
 - 2.1.2 ความเครียด
 - 2.2 สภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2.1 บทบาทการสอนของอาจารย์
 - 2.2.2 อิทธิพลจากเพื่อน
 - 2.2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย
 - 2.2.4 การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย
3. กลุ่มสาขาวิชากับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) นั้นมีความหมายเดียวกัน เดิมใช้คำว่า Auto-didactic เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นในหลายประเทศ หลายวัฒนธรรม ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงได้รับความสนใจอย่างมากจากนักการศึกษาทั่วโลก ในปัจจุบัน สถาบันต่างๆ กำลังให้ความสนใจในการผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตั้งแต่ช่วง ค.ศ. 1980 เป็นต้นมาและมีแนวโน้มว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจและให้ความสำคัญมากขึ้นในอนาคต (Hiemstra; & Brockett. 1994: 5395)

ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ผู้ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้คือ

โนลส์ (Knowles. 1975: 18) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนคิดริเริ่มการเรียนรู้เอง โดยการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนของตน วางแผนการเรียนรู้

แสวงหาแหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนของตน โดยจะได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นก็ตาม

บอริช (Borich. 1992: 286) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า เป็นวิธีการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างกระตือรือร้นเพื่อให้ได้ความรู้ โดยผู้เรียนได้ใช้กระบวนการต่างๆ ได้แก่ การใช้เหตุผล การคิดแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์ที่มีความซับซ้อนมากกว่าการได้รู้ ได้เข้าใจ และการนำไปใช้ ซึ่งเป็นทักษะขั้นต่ำที่เกิดในการเรียนโดยทั่วไป

ดิกสัน (พัชร ะแสงสม. 2544: 9; อ้างอิงจาก Dixon. 1995: 1789) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแต่ละคนอาจได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ได้ ในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน การตั้งเป้าหมายในการเรียน การระบุบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แหล่งความรู้ สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

ฮีมสตรา และบรอกเค็ต (Hiemstra; & Brockett. 1994: 5394–5395) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือ การเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนรับผิดชอบในด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินความพยายาม ในการเรียนรู้ของตนเอง เป็นลักษณะที่คนทุกคนมีอยู่ระดับหนึ่งในทุกสถานการณ์ การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นโดยผู้เรียนแยกตัวจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนทักษะที่ได้จากการศึกษา จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้

สมคิด อิศระวัฒน์ (2538: 6) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เน้นการดำเนินการที่ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการอยากรู้อะไรสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทำการวางแผน ค้นคว้าต่าง ๆ ด้วยตนเองไปจนจบกระบวนการเรียนรู้

ลาวัณย์ ทองมนต์ (2541: 10) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนที่มีความคิดริเริ่มด้วยตนเองในการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง สามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ค้นคว้าแหล่งข้อมูล ความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

พัชร ะแสงสม (2544: 10) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการใช้ความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ของตนเอง มีความตระหนักและรับผิดชอบต่อการเรียนของตน และประเมินผลด้วยตนเอง โดยอาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนหรือบุคคลอื่นก็ได้

สถาพร หมวดอินทร์ (2546: 12) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลเพื่อให้ได้ความรู้ การกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ที่

หลากหลาย การใช้ข้อมูลมาตัดสินใจ และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยอาจได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม

พิศดี มินศิริ (2547: 11) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลวิเคราะห์ว่าตนเองต้องการเรียนรู้อะไร มีการริเริ่มตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งทรัพยากรความรู้ บริหารจัดการ ควบคุมตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และมีการประเมินการเรียนของตน โดยการเรียนรู้อาจจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ตนเองยังไม่วรรู้ มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง และปรับกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ที่แท้จริงของตนเอง โดยวางแผนกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะของตน วางแผนการเรียนรู้โดยเลือกแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การเลือกสื่อการเรียน แหล่งความรู้และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้เรียนอาจได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

นักการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนต่างยอมรับว่า การที่ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าหรือเรียนรู้ด้วยตนเองจะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่เรียนตามการชี้นำของผู้อื่น และจะเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเองอย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน ทำลายความสามารถ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงเหตุผลและความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้

โนลส์ (Knowles. 1975: 14 –15) กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ สรุปได้ดังนี้

1) บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย และมีแรงจูงใจสูงกว่า สามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าคนที่เรียนโดยเป็นเพียงผู้รับหรือรอการถ่ายทอดจากครู

2) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติ ทำให้บุคคลมีทิศทางของการบรรลุภาวะจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่ง เช่น

ความต้องการพึ่งพาผู้อื่น	สู่	ความเป็นตัวของตัวเอง
ความสามารถต่ำ	สู่	ความสามารถสูงขึ้น
ความรับผิดชอบต่ำ	สู่	ความรับผิดชอบสูงขึ้น

ความเห็นแก่ตัว	สู่	การช่วยเหลือผู้อื่น
การไม่ยอมรับตนเอง	สู่	การยอมรับตนเอง
การเลียนแบบ	สู่	การริเริ่ม
ความหุนหัน	สู่	ความมีเหตุผล

3) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา เช่น หลักสูตรห้องเรียนเปิด ศูนย์บริการทางวิชาการ การศึกษาอย่างอิสระ มหาวิทยาลัยเปิด ล้วนเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบทางการเรียนสูง

4) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองทำให้นักขุญยู่รอด การมีความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอทำให้มีความจำเป็นที่ต้องศึกษาเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

บอริช (Borich. 1992: 286) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจและความหมายจากเนื้อหาตำราด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเหตุผล แก้ปัญหา วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน และยังช่วยเพิ่มทักษะการควบคุมตนเองและพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ

ลาริสซี (Larisey. 1994: 9) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตซึ่งไม่มีใครตระหนักถึง เพราะที่ผ่านมาได้ใช้การเรียนรู้แบบในชั้นเรียน แต่ในอนาคตผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้มีรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง สามารถประเมินความพร้อมในการเรียน เพื่อที่จะนำไปสู่ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น

ทองคำ จิตรอามาตย์ (2540: 19) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจัดเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับศักยภาพของผู้เรียน สนองตอบต่อความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน โดยที่ยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

พัชร มะแสงสม (2544: 13) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่มีความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นทักษะที่สำคัญของสมาชิกในสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ สามารถพัฒนาความรู้และพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม และเป็นผู้ดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ไม่สิ้นสุด ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นลักษณะการเรียนรู้พื้นฐานที่สร้างบุคคลที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีความสำคัญต่อบุคคลทั่วไปในสังคมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้ที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เพราะว่าในปัจจุบันความรู้ที่มีนั้นไม่ถูกจำกัดเฉพาะการเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่มีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความรู้นั้นสามารถเสาะแสวงหาได้จากสื่อต่างๆ รอบตัว หากผู้เรียนรู้จักที่จะไขว่คว้าหาความรู้ด้วยตนเองแล้วจะทำให้ผู้นั้นประสบความสำเร็จในด้านผลการเรียน สามารถปรับตัวและรู้ถึงการจัดการกับปัญหาให้เข้ากับสถานการณ์รอบตัวที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการส่งเสริมนักศึกษาให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยได้รวบรวมทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้

กุกลิเอลมิโน (Guglielmino, 1977: 34) กล่าวว่า ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะกำหนดจุดประสงค์ในการเรียน กิจกรรมการเรียน แหล่งข้อมูล และสิ่งประกอบในการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองมากกว่าผู้ที่ต้องเรียนโดยการนำของผู้อื่น และกล่าวถึงลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าจะต้องอาศัยเงื่อนไขของการจัดสภาพการเรียนซึ่งเกิดขึ้นได้ในหลายสถานการณ์ โดยอาจพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะที่เป็นการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดขึ้นทั้งในสภาพใน-นอกชั้นเรียน และผู้เรียนวางแผนกำหนดโครงการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ลักษณะที่เป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียนเอง ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้สูงสุด เมื่อมีการจัดสภาพการเรียนที่ส่งเสริมกัน ดังนั้นลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นบุคลิกลักษณะที่ซับซ้อนของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากัน

นอกจากนั้น กุกลิเอลมิโน ยังได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ด้วยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 คน ระบุองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองรวมถึงความสามารถ เจตคติ และบุคลิกส่วนตัวที่สำคัญ แล้วนำองค์ประกอบจากการสำรวจมาเป็นข้อมูลสำหรับการสร้าง SDLRS (Self-Directed Learning Readiness Scale) แบบวัดนี้สร้างขึ้นในลักษณะให้ตอบคำถามเกี่ยวกับตนเอง พร้อมตัวเลือกในลักษณะประเมินค่า (Likert-Type Item) จำนวน 41 ข้อ หลังจากได้แก้ไขปรับปรุงหัวข้อต่าง ๆ แล้วได้นำเครื่องมือนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 307 คน ในรัฐจอร์เจียและรัฐเวอร์จิเนีย นำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item Analysis) และวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) แล้วคัดเลือกข้อความต่างๆ เพื่อการแก้ไข ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .87 จากการวิเคราะห์ ได้คุณลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 8 ประการดังนี้

1) ด้านการเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ (Openness to learning opportunities) หมายถึง ผู้ที่สนใจการเรียนรู้ ต้องการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นคนที่มีคุณภาพและจะได้เป็นผู้คิดริเริ่ม รักที่จะเรียนอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส และรู้สึกว่าการเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่ตนเองต้องแสวงหา ยินดีที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ยอมรับข้อผิดพลาดของตนเอง

2) ด้านอัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Self-concept as an effective learner) หมายถึง ผู้ที่มีความมั่นใจในการเรียนรู้ของตน เชื่อว่าตนเองสามารถจัดระบบเวลาในการเรียนได้อย่างเหมาะสม มีระเบียบวินัยในการเรียน รู้ว่าตนเองต้องการเรียนอะไรและรู้ว่าตนเองจะแสวงหาความรู้ได้อย่างไร มีทัศนคติต่อตนเองว่าเป็นผู้กระตือรือร้นและอยากรู้ อยากเห็น

3) ด้านความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ (Initiative and independence in learner) หมายถึง ผู้ที่กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้จากการซักถาม ต้องการที่จะทำอะไรด้วยตนเอง ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนและเชื่อมั่นว่าจะทำงานนั้นได้ดี พึงพอใจในการอ่านและทำความเข้าใจด้วยตนเอง รู้แหล่งที่จะใช้ศึกษาหาความรู้ สามารถวางแผนการทำงานได้และนำความสามารถที่มีมาคิดริเริ่มงานใหม่ และมักเป็นผู้นำในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

4) ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Informed acceptance of responsibility for one's own learning) หมายถึง ผู้ที่เห็นว่าตนเองมีระดับสติปัญญาหรือความเฉลียวฉลาดอยู่ในระดับปานกลางหรือสูงกว่า เต็มใจเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจถึงแม้จะยาก เชื่อว่าความรู้ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ต้องทำการศึกษาค้นคว้า ชอบที่จะมีบทบาทในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง มีความรับผิดชอบเพื่อให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และสามารถที่จะตัดสินใจเรื่องการเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนของตนเองได้

5) ด้านความรักในการเรียน (Love of learning) หมายถึง ผู้ที่ตั้งใจจริงที่จะศึกษาหาความรู้ รักและใฝ่ใจในการเรียนรู้อยู่เสมอ และสนุกสนานในการแสวงหาความรู้

6) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) หมายถึง ผู้ที่กล้าคิดกล้าทำในสิ่งที่ท้าทาย สามารถคิดหาวิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและยุ่งยาก มีความอดทนที่จะแก้ปัญหา

7) ด้านการมองอนาคตในเชิงบวก (Positive orientation to the future) หมายถึง ผู้ที่เห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต และเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีความสุขในการคิดถึงอนาคตและมองว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย ไม่ใช่อุปสรรค

8) ด้านความสามารถใช้ทักษะในการแก้ไขปัญหา (Ability to use basic study and problem-solving skills) หมายถึง ผู้ที่สามารถนำความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และทักษะการสังเกต การตั้งปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลข้อมูล มาใช้ในการค้นหาความรู้ จัดทำโครงงานและแก้ไขปัญหาชีวิตได้

แนวคิดการเกิดความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปว่าความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิดที่ 1 แนวคิดของกุกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: 34) ที่กล่าวถึงลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าจะต้องอาศัยเงื่อนไขของการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในหลายสถานการณ์ โดยอาจพิจารณาได้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะที่เป็นการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดขึ้นทั้งในสภาพใน-นอกชั้นเรียน และผู้เรียนวางแผนกำหนดโครงการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) ลักษณะที่เป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียนเอง ซึ่งมีโอกาสเกิดขึ้นได้สูงสุดเมื่อมีการจัดสภาพการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกัน ดังนั้นลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นบุคลิกลักษณะที่ซับซ้อนของแต่ละบุคคลที่ไม่เท่ากัน

แนวคิดที่ 2 แนวคิดสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมทางจิตวิทยาสังคม ซึ่งได้อธิบายถึงลักษณะของพฤติกรรมมนุษย์ โดยแบ่งเป็นพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นเป็นพฤติกรรมภายในตัวบุคคล โดยพฤติกรรมดังกล่าวนี้เกิดขึ้นจากลักษณะทางจิต และการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัวของแต่ละบุคคล (สิทธิโชค วรรณสันติกุล. 2548: 14)

แนวคิดที่ 3 แนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ของกลุ่มที่มีความเชื่อว่า พฤติกรรมเกิดจากการผสมผสานระหว่างลักษณะภายในตัวมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวคิดเช่นนี้มี อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่ง เขาอธิบายว่าบางครั้งสิ่งแวดล้อมก็มีอิทธิพลสูงกว่าในการทำให้เกิดพฤติกรรม แต่บางครั้งองค์ประกอบภายในตัวบุคคลก็มีอิทธิพลมากกว่า (สิทธิโชค วรรณสันติกุล. 2529: 52)

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมที่สามารถอธิบายและมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกถึงความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา

การวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ กุกลิเอลมิโน ทั้ง 8 องค์ประกอบนี้มีผู้สนใจนำไปใช้ทดสอบอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือซ้ำกับบุคคลในกลุ่มต่างๆ ตัวอย่างเช่น แลนเดอร์ (ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. 2547: 25; อ้างอิงจาก Landers. 1990) ใช้เครื่องมือ “SDLRS” (Self-Directed Learning Readiness Scale) สำนวนนักศึกษาของ Syracuse University จำนวน 94 คน พบว่า แต่ละองค์ประกอบสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับคะแนน SDLRS จึงอาจสรุปได้ว่า ผลการศึกษายืนยันว่าเครื่องมือ SDLRS นั้น มีความเชื่อมั่นชนิดความ

สอดคล้องภายในสูงมาก และในประเทศไทย นรินทร์ บุญชู (2532: 41–42) ได้นำแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกุกลีเอลมีโน มาดัดแปลงเป็นภาษาไทยและปรับปรุงใหม่เนื่องจากแบบวัดดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นใช้สำหรับกลุ่มวัฒนธรรมตะวันตกซึ่งมีความแตกต่างกับวัฒนธรรมตะวันออก โดยเฉพาะวัฒนธรรมไทย ได้แบบวัดซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .84 โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง แบบวัดของนรินทร์ บุญชู นี้ มีผู้นำไปใช้ในการศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาอีกหลายครั้ง

การวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากแนวคิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ กุกลีเอลมีโน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ นรินทร์ บุญชู (2532: 95–106) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .84 และของ มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549: 187–189) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .89 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

พชชนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549: 83) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ถึงร้อยละ 62.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรี มะแสงสม (2544: 104–106) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นประกอบด้วยปัจจัยทางจิต คือ เจตคติ ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม คือ ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน นอกจากนั้นยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองด้วยเช่นกัน คือ ภูมิสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดู

พิศดี มินศิริ (2547: 86 – 87) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลาง ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล ลักษณะมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับ อาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน ทุกตัวแปรนั้นล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับความพร้อม

ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นตัวแปรทุกตัวแปรดังที่กล่าวมายังส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549: 98–103) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ความมีวินัยในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร

จากการศึกษาเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อันจะนำมาสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของ กูกลีเอลมีโน ที่ประกอบด้วยคุณลักษณะทั้ง 8 ประการนั้น นักศึกษาต้องมีความพร้อมทั้งประสบการณ์เดิม และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยลักษณะทางจิต คือ การปรับตัว และความเครียด และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.1 ลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การปรับตัว

การปรับตัวมีความสำคัญต่อการศึกษานักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อนักศึกษาได้เข้ามาศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่ต้องพึ่งตนเองทางการเรียนมากกว่าในระดับมัธยมศึกษาแล้วนั้น หากนักศึกษาไม่สามารถปรับตัวได้ก็อาจเกิดปัญหาทางการเรียนและส่งผลถึงความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาด้วย โดยมีบุคคลจากศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ดังนี้

ลาซารัส (สุธีรา เทอดวงศ์วรกุล. 2547: 16; อ้างอิงจาก Lazarus. 1969: 18) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัวนั้นประกอบด้วยกระบวนการหรือวิธีการทั้งหลายทางจิตซึ่งมนุษย์ใช้ในการเผชิญข้อเรียกร้องหรือแรงผลักดันจากภายนอกและภายใน

โคล์แมน และแฮมเมน (กันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี. 2546: 9; อ้างอิงจาก Coleman; & Hammen. 1981: 109) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง ผลของความพยายามของบุคคลที่ปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการ หรือด้านอารมณ์ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นได้

ไวลเชล (อรพินทร์ ชูชม; และอัจฉรา สุขารมณ. 2532: 6; อ้างอิงจาก Worchel. 1985) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง 1) เป็นความสัมพันธ์ที่สอดคล้องระหว่างสภาพแวดล้อมกับความต้องการของตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ 2) เป็นการปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่จำเป็นเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจอย่างสูงสุด โดยสร้างความสัมพันธ์ที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2532: 7) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง การปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของการปรับตัวที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง โดยใช้กระบวนการทางจิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ดำรงอยู่ในขณะนั้น

คุณลักษณะของผู้ที่ปรับตัวได้ดี

ทอร์เพ (อรพินทร์ ชูชม; และอัจฉรา สุขารมณ. 2532: 8; อ้างอิงจาก Thorpe. 1955) กล่าวว่า การปรับตัวนั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. การปรับตัวเอง (Self – adjustment) การที่บุคคลจะปรับตัวเองได้ดี ต้องมีลักษณะดังนี้

1.1 ความเป็นตัวของตัวเอง (Self reliance) หมายถึง การที่บุคคลทำอะไรได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์ และรับผิดชอบในการกระทำของตน

1.2 การมองเห็นคุณค่าของตนเอง (Sense of personal worth) หมายถึง การที่บุคคลเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้อื่นเชื่อในความสามารถของเขา มีความรู้สึกว่าเขาเองมีค่า มีความพอใจและเชื่อมั่นในความสามารถและความมีเหตุผลของตนเอง

1.3 ความรู้สึกเป็นอิสระของตน (Sense of personal freedom) หมายถึง การที่บุคคลพอใจในอิสรภาพ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจในการกระทำ และวางแผนในการดำเนินชีวิตของตนเอง รวมทั้งมีเสรีภาพในการคบเพื่อนและการใช้จ่าย

1.4 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Feeling of belonging) หมายถึง การที่บุคคลได้รับความอบอุ่นในครอบครัว ในหมู่เพื่อนฝูง จึงทำให้มีความภูมิใจในบ้าน โรงเรียน เป็นต้น

1.5 ความรู้สึกไม่มีแนวโน้มที่จะถอยหนี (Nonwithdrawing tendencies)

1.6 ความรู้สึกไม่มีอาการทางประสาท (Nonnervous symptom)

2. การปรับตัวทางสังคม (Social adjustment) บุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้

2.1 ปทัสถานทางสังคม (Social standard) หมายถึง การที่บุคคลมีความเคารพสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้จะเข้าใจความถูกต้องของสังคม

2.2 ทักษะทางสังคม (Social skill) หมายถึง การที่บุคคลรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีทั้งเพื่อนและคนแปลกหน้า เป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น และมีความสนใจปัญหาต่าง ๆ และสนใจกิจกรรมต่าง ๆ

2.3 แนวโน้มทางสังคม (Social tendencies)

2.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family relations) หมายถึง การที่บุคคลได้รับความรักและการดูแลอย่างดีในครอบครัว มีความอบอุ่น ปลอดภัย และมั่นใจในตนเอง ในความสัมพันธ์กับบุคคลในบ้าน

2.5 ความสัมพันธ์ในโรงเรียน (School relations) หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าได้รับความรักจากครู มีความสุขในการอยู่ร่วมกับเพื่อนนักเรียน รู้สึกว่าโรงเรียนเหมาะสมกับความสนใจและวุฒิภาวะของตน

2.6 ความสัมพันธ์กับชุมชน (Community relations) หมายถึง การที่บุคคลเข้าร่วมกับเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชุมชนของตนเอง เข้าสมาคมกับคนแปลกหน้าได้ มีความพอใจในกฎเกณฑ์และสวัสดิภาพของชุมชน

ทินดอล (จุมจินต์ สลัดทุกข์. 2543: 14; อ้างอิงจาก Tindall. 1959: 76) กล่าวถึงบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีทั่วไป ดังนี้

1. รักษาไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของบุคลิกภาพ โดยมีความสามารถในการผสมผสานความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความต้องการนั้น โดยพฤติกรรมดังกล่าวต้องเข้าได้กับสภาพแวดล้อม

2. ประพฤติตนตามปทัสสถานของสังคม
3. ปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นจริง
4. มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสามารถควบคุมได้
5. มีวุฒิภาวะ
6. มองสังคมในแง่ดี และช่วยเหลือสังคมเสมอ

โรเจอร์ (กันต์กนิษฐ เกษมพงษ์ทองดี. 2546: 14; อ้างอิงจาก Roger. 1974: 358) กล่าวว่า บุคคลที่มีการปรับตัวได้ดี คือ บุคคลที่มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจบุคลิกภาพของตนเอง เมื่อบุคคลรู้จักตนเอง รู้จักคุณภาพ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ตลอดจนเข้าใจสัมพันธภาพที่มีต่อบุคคลอื่นก็จะไม่มีความตึงเครียด ซึ่งเป็นการปรับตัวที่ดีทางจิตวิทยา

ดังนั้น ผู้ที่สามารถปรับตัวได้นั้น จำเป็นต้องประกอบด้วยการปรับตัวใน 2 ด้านดังต่อไปนี้

1. การปรับตัวเอง หมายถึง การที่บุคคลทำอะไรได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
2. การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลนั้นมีความมั่นคงทางอารมณ์ เข้ากับผู้อื่นได้ดี รู้จักและทำตามความต้องการของสังคมได้

การวัดการปรับตัวของนักศึกษา

ในการวัดการปรับตัว ผู้วิจัยได้แนวคิดด้านการปรับตัวจาก ทอร์เพ (อรพินทร์ ชูชม; และ อัจฉรา สุขารมณ. 2532: 8; อ้างอิงจาก Thorpe. 1955) และปรับปรุงแบบวัดขึ้นจากแบบวัดการปรับตัวของ กฤตินี ตรงสิทธิรักษ์ (2546: 89 – 90) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .91 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการปรับตัวเอง และการปรับตัวทางสังคมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สมคิด บุญเรือง (กาญจนา ศรีวรกุล. 2548; อ้างอิงจาก สมคิด บุญเรือง) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ แรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยความคิดสร้างสรรค์ และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น เป็นคุณลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกระหว่างความคิดสร้างสรรค์ และแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสามารถในการปรับตัว

พรรณี เกษมกล (2537: 162) ได้ศึกษาผลของการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีการเรียนด้วยตนเอง (สอบเทียบ) ขณะเรียนในโรงเรียน ต่อการปรับตัว การควบคุมตนเอง การตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การปรับตัว การควบคุมตนเอง และการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นพบว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศศิธร แสงใส (2550: 86) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบางประการกับความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า การปรับตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับ คุณลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ประกอบด้วย ความมีวินัยในตนเอง ($r = .66$) การมองโลกในแง่ดี ($r = .67$) และความสามารถในการเผชิญปัญหาอุปสรรค ($r = .59$)

จากเอกสารที่กล่าวมาจึงสนับสนุนว่า การปรับตัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพราะหากว่าการปรับตัวนั้นเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนเองสามารถปรับตัวในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ผลที่ตามมาคือ ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ตลอดจนเข้าใจสัมพันธ์ภาพที่มีต่อบุคคลอื่น ไม่มีความตึงเครียด มีแรงบันดาลใจ มีความคิดสร้างสรรค์ และความรักในการเรียนก็จะเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนจนประสบความสำเร็จในการเรียนในที่สุด

2.1.2 ความเครียด

ความเครียดนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมองโลกในแง่ร้าย ไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความหมายของความเครียดนั้นได้มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ความเครียด ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับเว็บสเตอร์ มาจากภาษาละตินว่า “Strietus” หรือ “Strict” มีความหมายว่า แรงดันหรือแรงกดดันที่มีต่อร่างกาย และแนวโน้มที่จะทำให้เกิดความผิดปกติต่อร่างกาย (อัจจรา สุชารมณี; และพรรณี บุญประกอบ. 2542: 7; อ้างอิงจาก Webster. 1976: 1801)

ตามทฤษฎีของ เซลเย (ลักษณะ สิริวัฒน์. 2544: 155; อ้างอิงจาก Selye. 1982) ได้อธิบายว่า ความเครียดเป็นภาวะที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นทั้งภายในและภายนอก ร่างกาย ซึ่งมาคุกคามและขัดขวางการทำงาน การเจริญเติบโตและความต้องการของมนุษย์ เป็นผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในร่างกายเกี่ยวกับปฏิกิริยาทางเคมี เพื่อต่อต้านการคุกคามนั้น ทำให้ร่างกายและจิตใจขาดความสมดุล การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการคิด และการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม

ลาซาลัส และโฟลค์แมน (อังคินันท์ อินทรกำแหง; และคณะ. 2550: 21; อ้างอิงจาก Lazalus; & Flokman. 1984: 21) ได้ให้ความหมายของความเครียดว่า ความเครียดเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม โดยที่บุคคลประเมินด้วยบุคลิกลักษณะของตนเอง ส่วนหนึ่ง และตามธรรมชาติของเหตุการณ์ในขณะนั้นว่ามีความสัมพันธ์เกินขีดความสามารถหรือทรัพยากรที่ตนเองจะใช้ต่อต้านได้ และรู้สึกว่าคุณค่าความเป็นอันตรายต่อความสุข

วัฒนา ศรีสัตยวาจา (2548: 266) ได้ให้ความหมายของความเครียดว่า เป็นภาวะไม่สมดุลที่เกิดขึ้นในตัณหุสข เมื่อเจอกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนไม่ปรารถนา ทำให้ผลที่ตามมาคือ ความโกรธ ความกลัว ความวิตกกังวล หรือความท้อแท้ จนกระทั่งทำให้เกิดความเครียดในที่สุด

ศิริไชย หงส์สงวนศรี (2550: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความเครียด หรือ “Stress” ว่าหมายถึง อารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดจากบุคคลประเมินความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมว่าอาจจะมีผลกระทบทางลบต่อสุขภาพของตนเอง หรือความขัดแย้งภายในจิตใจที่ทำให้เกิดการเสียสมดุลของจิตใจ และมีการแสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และอาการทางกายที่เกิดจากการตื่นตัวของระบบประสาทอัตโนมัติ เช่น ใจสั่น หายใจเร็วกว่าปกติ เป็นต้น

อัจฉรา สุขารมณ และพรณี บุญประกอบ (2542: 8) ได้ให้ความหมายของความเครียดว่า เป็นความรู้สึกของร่างกายและจิตใจที่ตอบสนองต่อความกดดันและสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถต่อสู้กับความกดดันนั้นได้ หากเกิดขึ้นกับบุคคลใดแล้วจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ทางด้านลบ และขัดขวางการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีปกติสุข

จากความหมายของความเครียดดังกล่าวข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า ความเครียด หมายถึง ความรู้สึกและการตอบสนองของร่างกาย ซึ่งมาจากการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่คิดว่าเกินความสามารถของตนเองที่จะแก้ไขได้ โดยมาจากการประเมินของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาภายนอกตน จะแสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และอาการทางกายที่เกิดจากการตื่นตัวของระบบประสาทอัตโนมัติ เช่น ใจสั่น หายใจเร็วกว่าปกติ เป็นต้น ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันไม่มีปกติสุข

สาเหตุของความเครียด

จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า สาเหตุของความเครียดนั้นมาจาก

1. ความเครียดที่มาจากตัวบุคคลเอง นั่นคือ สาเหตุทางด้านร่างกาย เช่น ร่างกายไม่ได้รับอาหารเพียงพอ นอนหลับไม่เพียงพอ ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย และสาเหตุทางด้านจิตใจ เช่น อารมณ์ไม่ดีทุกชนิด ความรู้สึกผิดหวัง เป็นคนใจร้อน อารมณ์รุนแรง และเป็นคนที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองอนาคตด้วยความผิดหวังอยู่เสมอ

2. ความเครียดที่มาจากสิ่งกระตุ้นภายนอก หมายถึง การที่บุคคลต้องพบกับการเปลี่ยนแปลงและการสูญเสียครั้งสำคัญในชีวิต และสิ่งนั้นนำมาซึ่งความเครียด ได้แก่ การสูญเสีย อวัยวะ การตายของคู่รัก การหย่าร้าง และการตกงาน เป็นต้น

นอกจากนั้น ความเครียดยังอาจเกิดจากอุปนิสัยหรือวิธีการดำเนินชีวิตของคนบางคนที่ มีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ (ประคอง สุขคนธจิตต์. ม.ป.พ.: ออนไลน์)

- คนที่ชอบการแข่งขันอย่างมาก ชอบท้าทาย ซึ่งดีซึ่งเด่นและเอาชนะ
- คนที่เข้มงวด เอาจริงเอาจังกับทุกอย่าง ไม่มีการผ่อนปรน
- คนที่พยายามทำอะไรหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน
- คนที่มีอารมณ์รุนแรงอัดแน่นในใจเป็นประจำ
- คนที่ใจร้อนจะทำอะไรต้องได้ทันที ไม่ชอบรอนาน

จากสาเหตุความเครียดที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความเครียดนั้นล้วนเกิดจาก ตนเองและสภาพแวดล้อมทั้งสิ้น ดังนั้น เรื่องสุขภาพจิตจึงมีความสำคัญต่อการมีความเครียดในระดับ ต่ำหรือสูงได้ บุคคลใดที่มีสุขภาพจิตดีก็จะสามารถผ่อนคลายความเครียดได้ดีกว่าบุคคลที่สุขภาพจิต ไม่ดี

ผลของความเครียด

ได้มีการกล่าวถึงผลของความเครียดที่กระทบต่อบุคคล ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนี้

เชลเย (ฮัมพร โอตระกุล. 2538: 28–33; อ้างอิงจาก Selye. 1965) กล่าวว่า โดยทั่วไปใน สภาพปกติที่ไม่มีความเครียด อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายจะทำงานอยู่ในสภาพสมดุล แต่เมื่อมีสิ่งมา คุกคาม (Stressor) ก็จะทำให้สมดุลของร่างกายเปลี่ยนแปลงไป เกิดการเปลี่ยนแปลงของสรีรวิทยา และชีวเคมีของร่างกาย เกิดเป็นพฤติกรรมปรับตัวที่เรียกว่า กลุ่มอาการปรับตัวทั่วไป (General adaptation syndrome) ซึ่งแยกออกได้เป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะเตือนภัย (Alarming stage) เป็นระยะที่เริ่มรู้ว่ามีสิ่งคุกคามต่อตัวคน ร่างกายจะ ทำการปรับตัวโดยผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อรักษาสมดุลเอาไว้ ฮอร์โมนที่หลั่งออกมาจะส่งผลให้ หัวใจเต้นเร็วและความดันโลหิตสูง

2. ระยะต่อต้าน (Resistance stage) เป็นระยะที่ร่างกายปรับตัวเพื่อต่อสู้กับสิ่งคุกคาม โดยใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดและไม่รู้สึกว่าจะเกิดความเครียดจนทนไม่ได้

3. ระยะหมดกำลัง (Exhaustion stage) เป็นระยะที่ไม่สามารถปรับตัวได้ จะเกิด ความเครียดสูงหรือเกิดความเครียดว่ามีการเปลี่ยนแปลงในร่างกาย

ซิล และฮอปปีง (ฮัมพร โอตระกุล. 2538: 28–33; อ้างอิงจาก Sillz; & Hopping. 1980) อธิบายปฏิกิริยาตอบสนองเมื่อเกิดความเครียดว่ามีการเปลี่ยนแปลงในร่างกาย 4 ด้าน คือ

1. การแสดงออกทางอารมณ์ คือ เกิดความรู้สึกซึ่งจะเป็นในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ขึ้นอยู่กับสิ่งคุกคามที่มากระตุ้น ความรู้สึกทางบวก ได้แก่ ดีใจ เบิกบาน อิ่มเอม ส่วนในทางลบ ได้แก่ กลัว วิตกกังวล โกรธ หรือซีมิเศร้า เป็นต้น

2. การแสดงออกทางกล้ามเนื้อ เพื่อเตรียมตัวต่อสู้ เช่น มือกำมัด หน้าผากย่น คิ้วขมวด กล้ามเนื้อบีบเกร็ง เป็นต้น

3. การเปลี่ยนแปลงของสรีระภายในร่างกายที่สัมพันธ์กับอารมณ์ คือ มีการหลั่งฮอร์โมน จากต่อมหมวกไต คือ สารเอพิเนฟริน (Epinephrine) นอร์ปิเนฟริน (Norepinephrine) และ ไฮโดรคอร์ติโซน (Hydrocortisone) ออกมามากขึ้น มีผลกระตุ้นให้เกิดการทำงานของระบบอัตโนมัติ (Autonomic nervous system) ทำให้เกิดการทำงานของอวัยวะภายในร่างกายเพื่อเตรียมการต่อสู้ ได้แก่ หัวใจเต้นแรงขึ้น ความดันโลหิตเพิ่ม ผิวหนังร้อน ม่านตาขยาย เป็นต้น

4. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดและสมาธิ ทำให้ความสามารถเรื่องความคิดความอ่านลดลงและสมาธิเสียไป เป็นผลให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาด

อัจฉรา บัวเลิศ (2536: 49-50) ได้สรุปผลเสียของความเครียดไว้ดังนี้

1. ผลเสียทางด้านสรีระ เมื่อบุคคลตกอยู่ในความเครียดเป็นเวลานาน ๆ ก็จะทำให้สุขภาพร่างกายเลวลง เนื่องจากเกิดความไม่สมดุลของระบบฮอร์โมน และทำให้ปวดศีรษะ ปวดหลัง อ่อนเพลีย เจ็บตรงนั้นตรงนี้

2. ผลเสียทางด้านจิตใจและอารมณ์ จิตใจของบุคคลที่มีความเครียดจะเต็มไปด้วยการหมกมุ่น ครุ่นคิด ไม่สนใจสิ่งรอบตัว ใจลอย หลงลืม

3. ผลเสียทางด้านความคิด บุคคลจะมีกระบวนการคิดที่นอกจากจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แล้ว ยังเป็นโทษกับตัวเองอีกด้วย

4. ผลเสียทางด้านพฤติกรรม บุคคลที่มีความเครียดจะเบื่ออาหาร นอนหลับยาก ปลีกตัวออกจากสังคม

5. ผลเสียทางด้านเศรษฐกิจ ความเครียดก่อให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวงจากการขาดงาน ผลการทำงานน้อยลง

มาลินี จุฑารพ (2541: 90-91) กล่าวว่า เมื่อบุคคลเกิดความเครียดจะมีผลกระทบต่อสภาวะทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนี้

1. ความเครียดของกล้ามเนื้อ ได้แก่ พฤติกรรมสีหน้าเครียด หน้าผากย่น ปวดกล้ามเนื้อ หน้งตากระตุก กระวนกระวายใจ ใจสั่น อยู่ไม่เป็นสุข สะดุ้งและตกใจง่าย

2. ระบบประสาทกำลังทำงานหนักขึ้น ได้แก่ พฤติกรรมเหงื่อออกมากผิดปกติ หัวใจเต้นแรงและเร็ว ปวดที่หัวใจ มือเย็นและชื้น วิงเวียนศีรษะ ท้องปั่นป่วน รู้สึกหนาว ๆ ร้อน ๆ ปัสสาวะบ่อย หน้าแดงผิดปกติ ซึ่พจรเต้นเร็วตั้งแต่ 80 ครั้งขึ้นไป

3. เกิดความคาดหวังผิดปกติ ได้แก่ พฤติกรรมวิตกกังวล กลัวต่าง ๆ นานา คิดกลับไปกลับมา และคิดว่าจะเกิดเหตุร้ายกับตนเองและบุคคลใกล้ชิด

4. เกิดความไม่สบายใจ ได้แก่ พฤติกรรมความไม่สบายใจ ขาดสมาธิ ขาดกำลังใจ นอนไม่หลับ กระวนกระวานใจ ขาดที่พึ่ง หมดหวังและขาดความอดทน

แมทเทสัน และอินเวนเชวิช (ประคอง สุคนธ์จิตต์. ม.ป.พ.: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Matteson; & Invancevich: 1989) ได้สรุปว่าความเครียดมีผลกระทบต่อบุคคล 3 ด้าน คือ

1. ด้านกายภาพ (Physiclogical) บุคคลที่เกิดความเครียดมักมีอาการทางสุขภาพกาย ดังนี้

- 1.1 อัตราการเต้นของหัวใจและความดันโลหิตสูง
- 1.2 เพิ่มการหลั่งของอะดรีนาลีนและนอร์อะดรีนาลีน
- 1.3 ความผิดปกติของร่างกายและลำไส้ กระเพาะ
- 1.4 ความอ่อนล้าทางร่างกาย
- 1.5 เหงื่อออกมาก
- 1.6 ปวดศีรษะ
- 1.7 นอนไม่หลับ
- 1.8 กล้ามเนื้อเกร็ง

2. ด้านจิตใจ (Phychological) ความเครียดในการทำงานส่งผลให้เกิดผลกระทบทางจิตใจ ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่สำคัญต่อสภาวะการทำงาน ดังนี้

- 2.1 ความวิตกกังวล ความตึงเครียด ความสับสน และความฉุนเฉียว
- 2.2 ความรู้สึกไม่สมหวัง โกรธและไม่พอใจ
- 2.3 อารมณ์อ่อนไหวมากและการตอบสนองสูง
- 2.4 เบื่อและความพึงพอใจในการทำงานต่ำลง
- 2.5 จิตใจอ่อนล้า และความสามารถทางปัญญาต่ำลง
- 2.6 ขาดสมาธิ
- 2.7 ขาดการกระตุ้นและความคิดสร้างสรรค์
- 2.8 ขาดความมั่นใจ

ผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัด คือ ความพึงพอใจในงานต่ำ บุคคลจะมีแรงจูงใจน้อยที่จะทำงาน และทำงานให้ได้ดี ซึ่งอาการเหล่านี้จะเกิดแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

3. ด้านพฤติกรรม (Behavior symptoms of work stress) ความเครียดในการทำงานมีผลต่ออาการพฤติกรรมดังนี้

- 3.1 การผลัดวันประกันพรุ่ง และหลีกเลี่ยงงาน
- 3.2 ผลงานและผลผลิตต่ำ
- 3.3 ใช้ยาในทางที่ผิดและดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น
- 3.4 ก่อวินาศกรรมในงาน
- 3.5 เข้าร้านขายยาบ่อย
- 3.6 รับประทานอาหารมากหรือน้อยกว่าปกติ ทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นหรือลดทันที
- 3.7 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและเพื่อนร่วมงานลดลง

ผลกระทบจากความเครียดที่กล่าวมาจะพบว่า ความเครียดนั้นมีผลทำให้พฤติกรรมร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานของร่างกายและจิตใจลดลง จนนำมาสู่การสร้างผลงานและมีประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

การวัดความเครียดของนักศึกษา

ในการวัดความเครียดของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้จากแบบวัดความเครียดสวนปรุงที่สร้างโดย สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2540: ออนไลน์) มีค่าความเชื่อมั่น .70 โดยใช้แนวคิดของ ลาซารัสและโฟล์คแมน (Lazarus; & Folkman. 1984) แบบวัดเป็นประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีความเครียดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สแตรง (สมัญญา เสียงใส. 2521: 9; อ้างอิงจาก Strang. 1957: 248) พบว่า เด็กที่มีความเครียดจะมีลักษณะนิสัยในการเรียนคือ ขาดความสนใจในการเรียน และประสบความล้มเหลวทางการเรียน สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่ว่าจะเป็นสภาพในห้องเรียน และลักษณะวิชาจะไม่สามารถกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1997: online) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน และการรับรู้ความเครียดของกลุ่มผู้เริ่มทำงานใหม่ ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีความเครียดในระดับที่แตกต่างกันจะมีระดับความเชื่ออำนาจในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาลซ์ (Walsh, 2005: online) ได้ศึกษาเชิงทดลองกับกลุ่มพยาบาล พบว่า ระหว่างกลุ่มพยาบาลที่ได้รับและไม่ได้รับโปรแกรมการฝึกเพื่อลดความเครียดจะมีความคิดสร้างสรรค์และการมองโลกในแง่ดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กนกวรรณ การุญ (2547: 81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบทางด้านการเรียน ($r = -.32$) ซึ่งความรับผิดชอบทางด้านการเรียนนั้นเป็นคุณลักษณะของความพร้อมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย สรุปได้ว่า ความเครียดนั้นมีผลทำให้บุคคลมีความไม่สบายทั้งกายและจิตใจ เมื่อความเครียดเกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้ว ผลเสียที่ตามมาคือ บุคคลขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมประจำวัน ขาดความคิดสร้างสรรค์ จะมองโลกในแง่ร้ายเสมอ และขาดความรับผิดชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคลเป็นอย่างมาก

2.2 สภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 บทบาทการสอนของอาจารย์

จากแนวคิดของ กูกลีเอลมีโน ซึ่งกล่าวว่า อาจารย์หรือผู้สอนนั้นเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าจึงศึกษาในด้านบทบาทการสอนของอาจารย์ในการเป็นผู้จัดบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งมีความหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เทรฟฟิงเกอร์ (ฐิฎา ไกรวัฒนพงศ์. 2544: 39; อ้างอิงจาก Treffinger. 1995: 324) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน คือ บทบาทในการนำผู้เรียนก่อนที่ผู้เรียนจะสามารถนำตนเองได้ กระทำโดยการสร้างทางเลือกที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้บ้างแล้ว ครูจึงมีบทบาทเพียง 3 ประการ ได้แก่ แนะนำ ช่วยเหลือ และจัดหาแหล่งความรู้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

สนทยา เขมวิรัตน์ (หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์. 2545: 31; อ้างอิงจาก สนทยา เขมวิรัตน์. 2542: 25) กล่าวว่า บทบาทการสอนของอาจารย์ หมายถึง วิธีการหรือการกระทำของอาจารย์ที่แสดงออกเพื่อพัฒนาการเรียนของผู้เรียน เช่น มีการเตรียมการสอน ดำเนินการสอน ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนที่ดี

รุ่ง แก้วแดง (2543: 98–144) กล่าวว่า บทบาทการสอนของอาจารย์นั้น หมายถึง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก

ในการเรียนของนักศึกษา ให้นักศึกษาศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ให้โอกาสและเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกมีคุณค่า รู้จักเคารพตนเอง มีความยืดหยุ่น และให้ผู้เรียนรู้จักคิด สามารถเลือกเรียนหรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง นอกจากนั้นอาจารย์ต้องเคารพความคิดเห็นของผู้เรียน ไม่ว่าความคิดเห็นนั้นจะดีหรือไม่ก็ตาม

กนกวรรณ ทองฉวี (2545: 13) ได้กล่าวถึงบทบาทการสอนของอาจารย์ว่า หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยมีบทบาทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทบาทในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง อาจารย์สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยการจัดการสอนที่เป็นมิตร ส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น ไว้วางใจในตัวนักศึกษา ยอมรับและเข้าใจทั้งในด้านเนื้อหาวิชาการและเจตคติ ความรู้สึก สนับสนุนให้นักศึกษารู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กระตุ้นให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการเรียน สังเกตและไวต่อความรู้สึกของนักศึกษา รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความสะดวกสบาย เป็นกันเอง

2. บทบาทในการช่วยกำหนดจุดมุ่งหมายทางการเรียนและวินิจฉัยความต้องการของผู้เรียน หมายถึง อาจารย์ปฏิบัติพฤติกรรมในการสนับสนุนช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่นักศึกษาให้สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน ระบุจุดเริ่มต้นของการเรียนให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการเรียนของตน

3. บทบาทในการเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ และวางแผนทางการเรียน หมายถึง อาจารย์เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษามากกว่าการบอกรับหรือบอกข้อมูลให้แก่ นักศึกษา ร่วมวางแผนการเรียน ให้คำแนะนำ ดำเนินการเรียนการสอนไปตามความต้องการของผู้เรียน

4. บทบาทด้านการชี้แนะและแสวงหาแหล่งทรัพยากร หมายถึง อาจารย์ปฏิบัติตนโดยการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนทำความเข้าใจได้ง่าย และสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย และมีเพียงพอต่อนักศึกษาที่จะทำการศึกษา แนะนำแหล่งวิชาการที่สนับสนุนด้านการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษา รวมทั้งให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับตนเอง

5. บทบาทด้านการกระตุ้น และการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง หมายถึง อาจารย์จัดประสบการณ์ที่ให้นักศึกษาเกิดการคิดวิเคราะห์ เช่น การเรียนแบบสัมมนา การดูงาน การจัดทำโครงการ รวมทั้งกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการคิดวิเคราะห์ตามหลักวิทยาศาสตร์

6. บทบาทด้านการเป็นหุ้นส่วนทางการเรียน หมายถึง อาจารย์เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความยืดหยุ่น เข้าถึงได้ง่าย ให้เวลากับนักศึกษา ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา พร้อมทั้งยอมรับข้อจำกัดของตนเอง เป็นบุคคลที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงและยอมรับกับประสบการณ์ใหม่ ๆ

7. บทบาทด้านการส่งเสริมทักษะการศึกษาหาความรู้ ทักษะการตัดสินใจและการพัฒนาตนเองของนักศึกษา หมายถึง อาจารย์เป็นผู้แนะนำให้นักศึกษาได้ทราบถึงวิธีการศึกษาหาความรู้ สอนวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ส่งเสริมให้มีเจตคติทางบวกต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

8. บทบาทด้านการช่วยประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง อาจารย์ช่วยนักศึกษาในการหาวิธีประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแผนการเรียน รวมทั้งสอนให้รู้จักหลักเกณฑ์การประเมินผล ให้นักศึกษามีโอกาสในการร่วมกำหนดวิธีการประเมินผล และแนะนำให้นักศึกษาประเมินความสามารถของตนเอง

โรเจอร์ (Roger. 1969: 164–166) ได้กล่าวถึงบทบาทผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง ผู้สอนควรมีหน้าที่ 10 ประการ ได้แก่

1. สร้างบรรยากาศภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดประสบการณ์ที่ดีในชั้นเรียน
2. ช่วยให้เกิดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนของแต่ละบุคคลและกลุ่มในชั้นเรียน
3. ดำเนินการเรียนการสอนไปตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน เพราะถือเป็นพลังแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จทางการเรียนอันสำคัญยิ่ง
4. ต้องพยายามจัดการเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างกว้างขวางและสามารถใช้ได้ง่าย
5. ต้องมีความเข้าใจตนเองในฐานะเป็นแหล่งความรู้ที่มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นได้ เพื่อที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการเรียนรู้
6. ในการแสดงออกต่อสมาชิกในกลุ่ม ต้องยอมรับทั้งเนื้อหาวิชาการและในด้านเจตคติหรืออารมณ์ของผู้เรียน คือ พยายามก่อให้เกิดความพอดีกันทั้งสองด้านสำหรับสมาชิกแต่ละคนและทั้งกลุ่ม
7. ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนดำเนินไปด้วยดี ด้วยการเปลี่ยนฐานะตนเองเป็นเสมือนผู้เรียน เช่น มีฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยการร่วมแสดงความคิดเห็นได้เช่นเดียวกับผู้เรียนแต่ละคน
8. ควรได้เริ่มต้นแสดงความรู้สึกให้เกิดขึ้นในกลุ่มเมื่อมีความคิดเห็น แต่ไม่ใช่โดยการบังคับหรือวิธีการข่มขู่ ซึ่งความคิดที่แสดงออกมานั้นสมาชิกอื่นๆ อาจจะยอมรับฟังหรือไม่ยอมรับฟังก็ได้
9. ตลอดเวลาของการมีประสบการณ์ของการเรียนร่วมกันในห้องเรียนจะต้องมีความไวต่อการแสดงออกในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ อย่างลึกซึ้งของผู้เรียนตลอดเวลา
10. ต้องพยายามรับรู้และยอมรับว่าตัวเองก็ย่อมจะมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ

แอนเดอร์สัน (ณัศวดี จันทรฟอง. 2549: 22; อ้างอิงจาก Anderson. 1970: 135–152) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการสอนของอาจารย์ในการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ไว้ดังนี้

1. มีความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม และความคุ้นเคยกันของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. มีการแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้ และให้ประโยชน์
4. มีการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า มีความสอดคล้องและเหมาะสม
5. มีการจัดการสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุ ที่พร้อมจะใช้ได้ตลอดเวลา
6. มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน รวมทั้งมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้ง
7. ผู้สอนกับผู้เรียนทราบจุดประสงค์ และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชังซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้
9. ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ
10. สร้างความตื่นตัว และขจัดความเฉื่อยชา อันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน
11. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่
12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่ผู้เรียน
13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
14. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบ และขาดความรับผิดชอบ

ดังนั้นบทบาทการสอนของอาจารย์ จึงหมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ในการจัดบรรยากาศทางการเรียนของผู้เรียน ในด้านสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก ในชั้นเรียน พร้อมทั้งแนะนำ ช่วยเหลือ สร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้เรียน และจัดหาแหล่งความรู้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และนอกจากนั้นอาจารย์ต้องมีการเตรียมการสอน ใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน มีการวัดและประเมินผลการเรียนที่ดี

การวัดบทบาทการสอนของอาจารย์

แบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์นี้ ผู้วิจัยได้รับแนวคิดจาก แอนเดอร์สัน (ณัฏฐดี จันทร์ฟอง. 2549: 22; อ้างอิงจาก Anderson. 1970: 135–152) และปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนด้านบทบาทของอาจารย์ผู้สอนของ จุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543: 85) ซึ่งมีความเชื่อมั่น .81 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าการสอนของอาจารย์มีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการสอนของอาจารย์ที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สุธาสินี ไชยเย็น (2545: 76) ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกล ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จากผลการศึกษา พบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน โดยมีอาจารย์เป็นผู้จัดนั้น มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกล เนื่องจากนักศึกษาที่ได้รับบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี จะสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ ทำให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ตั้งใจที่จะเรียน

กนกวรรณ ทองฉวี (2545: 165) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในสถาบันกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จากผลการศึกษาพบว่า บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ นั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิศดี มินศิริ (2547: 87) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลาง ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข จากผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศทางการเรียนในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์นั้นมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารที่กล่าวมาจึงสนับสนุนว่าบทบาทการสอนของอาจารย์นั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา เพราะเนื่องจากอาจารย์นั้นเป็นผู้จัดให้เกิดสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกในชั้นเรียน พร้อมทั้งแนะนำ ช่วยเหลือ สร้าง

สัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้เรียน และจัดหาแหล่งความรู้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะด้านความคิด มีเจตคติเชิงบวกต่อการเปิดโอกาสให้ตนเองเกิดการเรียนรู้

2.2.2 อิทธิพลจากเพื่อน

ในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนของเด็กวัยรุ่น ซึ่งเด็กวัยรุ่นจะมีกลุ่มเพื่อนเป็นของตนเอง และกลุ่มเพื่อนนี้เองจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การที่เด็กวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันนั้น อันเนื่องมาจากกลุ่มเพื่อนที่ต่างกันด้วย เพราะฉะนั้นกลุ่มเพื่อนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของวัยรุ่น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนั้น ทำให้วัยรุ่นเรียนรู้ถึงการแสดงออกทางด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมถึงการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนๆ และคนอื่นๆ โดยวัยรุ่นจะเรียนรู้ถึงเครือข่ายทางสังคม เรียนรู้ถึงเพื่อนที่ดีในสถาบันนั้นๆ แล้ววัยรุ่นจะเรียนรู้ถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากเพื่อนๆ ได้ เด็กวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ได้รับข่าวสารเป็นอย่างมาก วัยรุ่นจะมีความเชื่อมั่นในกลุ่มเพื่อนของตนทั้งเพศหญิงและเพศชาย การที่วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนนั้นจะทำให้พวกเขาหลีกเลี่ยงปัญหาในช่วงวัยรุ่นได้และมีการปรับตัวได้ดี กลุ่มเพื่อนจึงมีความสำคัญต่อเด็กวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมีค่านิยมและเจตคติเป็นของตนเอง (Lerner. 2002: 215–218)

ความหมายของอิทธิพลจากเพื่อนนั้น มีผู้ให้นิยามไว้แตกต่างกัน ดังนี้

นิวคอมบ์ (สมบุญ ณ อยุธยา. 2547: 18; อ้างอิงจาก Newcomb. 1962: 79) กล่าวว่า อิทธิพลของเพื่อน หมายถึง บทบาทของเพื่อนที่มีต่อการมีเจตคติ ทักษะ ความสามารถ และบุคลิกภาพของตนตามกลุ่มเพื่อนของตน

ธนู ฤทธิกุล (2542: 36) กล่าวว่า อิทธิพลของเพื่อน หมายถึง บทบาทของเพื่อนที่มีต่อการเรียนโดยการเอื้อประโยชน์ทางวิชาการต่อกัน โดยการร่วมมือกันแสวงหาความรู้ มีสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

พนม ลิ้มอารีย์ (2529: 38–39) กล่าวถึง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อสมาชิกในหลายประการ ดังนี้

1. กลุ่มมีอิทธิพลต่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ สามารถเกื้อหนุนการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการบางโอกาส วิธีการที่สมาชิกแก้ปัญหา การจดจำบทเรียน การประพฤติปฏิบัติ การสร้างนิสัยและเจตคติ การดำเนินชีวิต การทำงาน ความทะเยอทะยาน ตลอดจนความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของบุคคล ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทั้งสิ้น
2. กลุ่มเป็นเครื่องสนับสนุนและช่วยให้สมาชิกสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด อากัปกริยาต่างๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี
3. กลุ่มช่วยสนองความต้องการของสมาชิก นั่นคือ การที่สมาชิกมารวมกันเป็นกลุ่มนั้น แต่ละคนย่อมมีความต้องการอยู่ในจิตใจของตน ซึ่งบุคคลอื่นอาจจะทราบหรือไม่ทราบก็ได้ และ

โดยธรรมชาติของมนุษย์ย่อมจะอยู่คนเดียวไม่ได้ เพราะอาจเกิดความเบื่อหน่าย บุคคลทุกคนย่อมต้องมีพรรคพวกเพื่อนฝูง ต้องการความรัก การยอมรับจากกลุ่ม จึงเป็นเหตุให้คนเข้ามารวมกลุ่มกับคนอื่น ๆ มากขึ้น เพราะหวังว่ากลุ่มจะช่วยตอบสนองความต้องการของตนได้ และกลุ่มส่วนใหญ่ก็สามารถบำบัดความต้องการของสมาชิกได้

4. กลุ่มช่วยให้สมาชิกมองเห็นภาพของตนเองชัดเจนขึ้น คือ ช่วยให้สมาชิกทราบว่าตนเป็นอย่างไร ความสวยงาม ความมั่นใจ ความภาคภูมิใจ สิ่งเหล่านี้สมาชิกไม่สามารถรู้เห็นได้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่นๆ หรือกลุ่มที่จะส่องหรือสะท้อนให้เห็นสภาพของสมาชิกแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

5. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือผลงานและการทำงานของสมาชิก จะเห็นได้จากการทำงานของบุคคลแต่ละคน การที่บุคคลจะทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเพื่อนในกลุ่ม ถ้าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ก็จะทำให้สมาชิกส่วนน้อยมีความกระตือรือร้นตามไปด้วย

6. กลุ่มมีอิทธิพลในการช่วยตัดสินใจ ในกรณีที่มีปัญหาหรือมีสิ่งที่จะต้องเลือก ต้องตัดสินใจ อาจจะใช้มติของกลุ่มเป็นเครื่องตัดสินใจได้ คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่จะแก้ปัญหา นั้นๆ ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจ และยังก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในหมู่สมาชิกอีกด้วย

7. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือความกลัว ความวิตกกังวล ความท้อแท้ใจของสมาชิก เช่น คนที่รู้สึกกลัวเมื่อเข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนๆ เขาก็จะหายกลัว

ลัดดา กิติวิภาต (2530: 20) ให้ทัศนะว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมอื่นๆ ด้วย กลุ่มเพื่อนจะเป็นตัวแบบที่นักเรียนจะเรียนรู้เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรมต่างๆ และยังพบว่าความปรารถนาในการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อน

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2538: 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำ ในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจและอาจนำพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มในการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน
3. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. เป็นการส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของ อารมณ์ เอกลักษณะเฉพาะของตนเอง ความคิดเห็นของตนเอง เป็นต้น

5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าที่จะใช้อำนาจ

อัจฉรา สุชาภรณ์ และพรณี บุญประกอบ (2542: 28) ให้ทัศนะว่า สังคมกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อนิสิตหลายด้าน เช่น ด้านการเรียนรู้ ความประพฤติ เจตคติและค่านิยม รวมถึงการใช้ชีวิต ในมหาวิทยาลัย ถ้าสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อนดีจะทำให้ นิสิตมีความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี และช่วยเหลือกันทั้งในด้านการเรียนและการปรับตัวของนิสิต

ดังนั้น อิทธิพลจากเพื่อน จึงหมายถึง พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาที่แสดงต่อนักศึกษา โดยที่พฤติกรรมนั้นมีบทบาทต่อการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาเองทั้งในด้านความคิด และการกระทำ พร้อมทั้งการเป็นที่ปรึกษา เอื้อประโยชน์ทางวิชาการต่อกัน โดยการร่วมมือกันแสวงหาความรู้ มีสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

การวัดอิทธิพลจากเพื่อน

แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อนนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดความสัมพันธ์กับเพื่อน ของ พิศิ มินศิริ (2547: 118–119) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .89 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบ เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลจากเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

มีผู้ศึกษาเรื่องอิทธิพลจากเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้

สมคิด อิศระวัฒน์ (2538: 39) พบว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทยนั้นใช้เพื่อนเป็นแหล่งความรู้หนึ่ง โดยได้สอบถาม ขอคำชี้แนะและความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อต้องการความช่วยเหลือในสิ่งที่กำลังเรียนรู้

หทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์ (2545: 57) พบว่า อิทธิพลจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อันเนื่องมาจากการเรียนของนิสิตนั้น จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาและช่วยเหลือกันในการเรียน โดยนิสิตจะเลือกคบเพื่อนสนิทที่มีความคิด และพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน

อำนาจ หงษา (2545: 68) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อตัวนิสิต ต่อพฤติกรรมการเรียน ต่อการดำเนินชีวิตและอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย เพราะนิสิตจะต้องมีการพบปะกับเพื่อนนิสิตด้วยกัน และโดยเฉพาะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน

สรุปได้ว่า กลุ่มเพื่อนนั้นมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในด้านการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือด้านการเรียน เพราะฉะนั้นนักศึกษาได้ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัย และรูปแบบการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้นมีการฝึกให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้ ทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ดังนั้น กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อนักศึกษา ทั้งในด้านการเรียน ความคิด เจตคติ และพฤติกรรม

2.2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

กิจกรรมนักศึกษานั้นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากว่าการเรียนรู้ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในชั้นเรียนเท่านั้น แต่สิ่งอื่นๆ ที่นักศึกษาได้ปฏิบัตินอกชั้นเรียน ดังเช่น การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกิดจากความคิดริเริ่ม การใช้ร่างกาย แรงใจ ของนักศึกษาเองนั้นจะมีส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและสามารถใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ (กรกช อัดตวิริยอนุภาพ. 2540: 26)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า กิจกรรม คือ การที่ผู้เรียนปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง

กู๊ด (Good. 1973: 287) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนิตินักศึกษา (Student activities) ไว้ว่า เป็นกิจกรรมนอกชั้นเรียน ที่นิสิตนักศึกษาจัดขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจตนเองและสังคมดีขึ้น ซึ่งจัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เพื่อสนองความต้องการและความสนใจของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร จึงเรียกว่า “กิจกรรมนอกหลักสูตร” (Extra curriculum activities หรือ Extra class activities) เนื่องจากกิจกรรมนิตินักศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ เป็นการเสริมให้นิสิตนักศึกษามีความรู้และประสบการณ์นอกเหนือจากที่ได้รับในหลักสูตร จึงมีผู้เรียกกิจกรรมนิตินักศึกษาว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมร่วมหลักสูตร” ด้วย

ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา จึงหมายถึง การที่นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีในมหาวิทยาลัยของตน ตามความต้องการของตนเอง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมเสริม

ความรู้ของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ อันจะนำมาสู่ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จริง นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน เช่น กิจกรรมค่ายอาสา กิจกรรมอบรมสัมมนาวิชาการ การตอบปัญหาทางวิชาการ เป็นต้น

จุดมุ่งหมายและหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมนักศึกษาจะต้องเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรม และการเรียนรู้จะส่งผลในตัวนักศึกษาจนเกิดเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล งานกิจกรรมนักศึกษามีผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ นักศึกษา สโมสรนักศึกษา เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา อาจารย์และผู้บริหารสถาบัน บุคคลกลุ่มนี้ต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และหาจุดร่วมได้ จึงทำให้กิจกรรมนักศึกษามิบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งถือได้ว่าผู้บริหารและผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมนักศึกษาเป็นหัวใจสำคัญต่อความสำเร็จในแต่ละโครงการ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่ากิจกรรมเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการทำงานกับผู้อื่นได้ เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย รู้จักรับผิดชอบตนเอง ผู้อื่นและสังคม ได้มีโอกาสพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ

สำเนา ขจรศิลป์ (2538: 127-128) ได้แบ่งกิจกรรมนิสิตนักศึกษาออกตามลักษณะกิจกรรมได้ 7 ประเภทคือ

1. กิจกรรมด้านวิชาการ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเพิ่มความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้แก่ นิสิตนักศึกษา ดังเช่น นักศึกษาที่เรียนวิชาเอกทางด้านวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ก็ร่วมกันทำกิจกรรมเกี่ยวกับวารสารและสิ่งตีพิมพ์
2. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะการแสดง การพูดดนตรี เป็นต้น
3. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษากระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น สร้างถาวรวัตถุที่เป็นสาธารณสมบัติ โดยทั่วไปนิสิตนักศึกษาออกไปพัฒนาชนบทในถิ่นทุรกันดาร หรือการช่วยเหลือประชาชนที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม กิจกรรมนิสิตศึกษาด้านบำเพ็ญประโยชน์มีหลายอย่างด้วยกัน ทั้งในทางการสร้างถาวรวัตถุ การให้การศึกษแก่ประชาชนในด้านอาชีพ ด้านสาธารณสุข เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
4. กิจกรรมทางด้านกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนทักษะในการกีฬา การฝึกซ้อมกีฬา นอกจากจะทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดทักษะในการกีฬาและเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังทำให้นิสิตศึกษามีร่างกายแข็งแรงอีกด้วย

5. กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลินแก่นิสิตนักศึกษา กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การจัดงานสังสรรค์ การจัดงานเต้นรำ เป็นต้น

6. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของนิสิตนักศึกษา และยังเป็นฝ่ายควบคุมและให้การสนับสนุนกิจกรรมส่วนอื่นๆ อีกด้วย โดยทั่วไป กิจกรรมนี้แบ่งเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ซึ่งทำหน้าที่บริหาร และฝ่ายสภานิสิตนักศึกษา ซึ่งทำหน้าที่นิติบัญญัติ องค์การ กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ องค์การนิสิตนักศึกษา ศูนย์นิสิตนักศึกษา หรือสโมสรนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

7. กิจกรรมด้านการเมือง เป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออก ซึ่งอาจจะเป็นการคัดค้าน หรือสนับสนุนต่อเหตุการณ์ต่างๆ

จากลักษณะของกิจกรรมในมหาวิทยาลัยทั้ง 7 กิจกรรมที่ได้กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่า แต่ละกิจกรรมล้วนเป็นการเสริมความรู้ให้กับนักศึกษาผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น ไม่ว่านักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมใดก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษานั้นคือ ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น การฝึกทักษะการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน เป็นต้น

การวัดการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ดีเมนท์ (อาคม ระดมสุข. 2547: 46; อ้างอิงจาก Dement. 1976: 484 – 490) ได้ศึกษานักศึกษาหญิงที่เรียนวิชาเอกวิทยาศาสตร์ ปรากฏว่านิสิตนักศึกษาถึงร้อยละ 35 ของนักศึกษาที่เรียนไม่สำเร็จนั้นไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัย และนักศึกษาที่เรียนสำเร็จได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาที่เรียนไม่สำเร็จ

แอสติน (สำเนา ขจรศิลป์. 2538: 125; อ้างอิงจาก Astin. 1984: 297 – 308) พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาสามารถศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ซึ่งตรงกันข้ามกับนักศึกษาที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม การไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาลาออกกลางคัน

พรธนพร อังคสุภณ (2549: 129) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ผลการเปรียบเทียบระหว่าง

นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาตนเองในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่านักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีการพัฒนาในด้านทักษะความรู้ความสามารถมากกว่านักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัย สรุปว่า รูปแบบการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น การเรียนรู้ของนักศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่ภายในห้องเรียนหรือการค้นคว้าข้อมูลเท่านั้น กิจกรรมที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาที่มีความสนใจได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ เกิดการพัฒนาตนเองและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ในสิ่งที่ต่างไปจากตำราเรียนทางวิชาการ ซึ่งความรู้และประสบการณ์ตรงจากการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นตำราความรู้อย่างหนึ่งเช่นกัน

2.2.4 การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

การจัดบริการสารสนเทศของแต่ละมหาวิทยาลัยนั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากการบริการที่นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไปใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ของบุคคลนั้นเริ่มจากการค้นคว้าในเรื่องที่สนใจ เพื่อให้ได้รับข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศและความรู้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาทำให้เกิดประโยชน์และทำให้ผู้ศึกษามีความรู้กว้างขึ้น (น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547: 6)

นอกจากนั้น สุจิน บุตรดีสุวรรณ (2546: 38) กล่าวว่า การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ตลอดชีวิตเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา จะเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษามุ่งให้นักศึกษาคิดเป็น และฝึกการเรียนรู้ โดยการบริการด้านสารสนเทศนั้นจะทำให้ให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยมีได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจของตนเองโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

สุณี เลิศแสวงกิจ และพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย (2546: 22) กล่าวว่า ความหมายของคำว่า “สารสนเทศ” นั้นมาจากภาษาอังกฤษว่า “Information” ซึ่งหมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ที่ได้มีการสื่อสาร มีการจัดบันทึก จัดพิมพ์และเผยแพร่ ที่ผ่านการกลั่นกรอง ประมวล เรียบเรียง และจัดบันทึกในรูปแบบสื่อต่างๆ ซึ่งมีหลายรูปแบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ผู้อื่นได้ทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป ดังนั้นแหล่งบริการสารสนเทศ จึงเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า หรือเป็นสถานที่รวบรวมความรู้ในแขนงวิชาต่างๆ ไว้อย่างเป็นระเบียบ เพื่อให้สะดวกในการค้นคว้าข้อมูลหรือสารสนเทศตามที่ต้องการ และในการบริการด้านสารสนเทศของแต่ละมหาวิทยาลัยนั้น จำแนกตามแหล่งความรู้ได้ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ โดยตรงสามารถให้ข้อมูล ความรู้ และเป็นพี่ปรึกษาให้กับนักศึกษาได้

2. แหล่งสื่อมวลชน เป็นแหล่งสารสนเทศประเภทข่าวเป็นส่วนใหญ่ โดยผ่านการถ่ายทอดของสื่อมวลชน ได้แก่ บริการด้านข่าวสารจากโทรทัศน์วิทยุ หนังสือพิมพ์
3. แหล่งบริการสารสนเทศ เป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดหา รวบรวมสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์เอกสารหรือศูนย์ข้อมูล เป็นต้น
4. แหล่งสารสนเทศจากเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูล ในอินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ต

ดังนั้น สรุปได้ว่าการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยจึงหมายถึง การได้รับบริการด้านสารสนเทศที่มีในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ บริการผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำปรึกษา บริการด้านข่าวสาร บริการจากห้องสมุด และบริการจากศูนย์คอมพิวเตอร์ ซึ่งจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านการบริการสารสนเทศในมหาวิทยาลัยนั้น พบว่า การบริการด้านสารสนเทศในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตนักศึกษา

การวัดการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและการศึกษาเกี่ยวกับการบริการด้านสารสนเทศของมหาวิทยาลัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่าได้รับบริการสารสนเทศจากมหาวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

รังสรรค์ สุกันทา (2543: 18) ได้สรุปผลการศึกษาว่า นักศึกษาต้องใช้สารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล และสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของผู้เรียนรู้ที่มีความอิสระ โดยนักศึกษาที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้เหมาะสมและถูกต้อง

พชชนัน นิรมิตรไชนนธ์ (2549: 53) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงสรุปได้ว่า การบริการด้านสารสนเทศที่มีในมหาวิทยาลัยนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะหากว่า

มหาวิทยาลัยไม่มีการจัดระบบสารสนเทศที่มีความพร้อมและความทันสมัยให้นักศึกษาค้นคว้าแล้ว นักศึกษาก็จะไม่สามารถค้นคว้าหาข้อมูลที่ตนเองมีความสนใจที่จะศึกษา และสิ่งนี้ทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัย การพัฒนาตัวเองเพื่อที่จะเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้น

3. กลุ่มสาขาวิชากับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550: ออนไลน์) ได้จำแนกกลุ่มสาขาวิชาตามศาสตร์ต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

1. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังเช่น สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาเกษตรศาสตร์ และสาขาสัตวแพทยศาสตร์ เป็นต้น

2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังเช่น สาขาสัตวแพทยศาสตร์ สาขาทันตแพทยศาสตร์ สาขาพยาบาลศาสตร์ สาขาเภสัชศาสตร์ และสาขาสหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ เป็นต้น

3. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ดังเช่น สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาภาษาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ เป็นต้น

จากการจำแนกดังกล่าว จะพบว่าในแต่ละกลุ่มสาขานั้นมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอน เมื่อสิ่งเหล่านี้แตกต่างกัน ความมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจึงแตกต่างกันด้วย ดังเช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการวิเคราะห์และวิจารณ์ สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือมีความสามารถด้านภาษา ด้านการเป็นครู ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สามารถเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการนำความรู้จากวิชาชีพไปใช้ดูแลผู้ป่วย รวมไปถึงการค้นคว้าวิจัยความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชน (พลชนัน นิรมิตรไชนนธ์. 2549: 53; อ้างอิงจาก คณะมนุษยศาสตร์. 2548: ซีดีรอม; คณะสังคมศาสตร์. 2548: ซีดีรอม; คณะวิทยาศาสตร์. 2548: 26; คณะวิศวกรรมศาสตร์. 2548: จ; คณะเภสัชศาสตร์. 2548: 22; คณะสหเวชศาสตร์. 2548: 2)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่เรียนในกลุ่มสาขาการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดย เอนทวิทิล (สมบุญ ฟูยดี. 2547: 20; อ้างอิงจาก วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2524: 62–63; Entwitle) ได้ศึกษาคุณลักษณะนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

1. นักศึกษาสาขาอักษรศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีภาษาดี มีค่านิยมทางสุนทรียศาสตร์สูง มีเหตุผล เจ้าอารมณ์ มีบุคลิกภาพไม่แน่นอน และไม่มีเหตุผลทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ
2. นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มีความสามารถในการคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคง มีทัศนะทางสังคมค่อนข้างไปในทางอนุรักษนิยม เพราะเป็นคนที่มีการระเบียบแบบแผน มีค่านิยมทางสุนทรียต่ำ และมีความคิดทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจสูง
3. นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มักไม่ใฝ่สูง ใจแคบ แต่เจ้าปัญญาและมีความสนใจในเรื่องการเมืองและเศรษฐกิจสูง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาขาวิชาและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

สมบุญ ฟูยดี (2547: 62 – 66) ได้ศึกษาการใช้เวลาและการพัฒนาตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีการใช้เวลาด้านการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งการใช้เวลาในการเรียนเป็นการจัดสรรเวลาของนิสิตเพื่อการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การเข้าเรียนในชั้นเรียน การทบทวนบทเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดหรืออินเทอร์เน็ต และการใช้เวลาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยตามความสนใจเป็นพิเศษ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หรือกิจกรรมด้านวิชาการ เป็นต้น โดยความสนใจของนิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจะแตกต่างกัน

ดวงกมล ชุ่มจิตติ (2546: 61) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการรู้สารสนเทศ ซึ่งการรู้สารสนเทศหมายถึง รู้แหล่งข้อมูล มีความสามารถและมีความเข้าใจในการสืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ได้ความรู้ที่ตนเองต้องการ ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการทดสอบรายคู่พบว่า นิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปภาดา เจียวกิก (2547: 72) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตในกลุ่มสาขาที่ต่างกัน มีการรู้สารสนเทศต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549: 98–99) ได้ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และจากการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สูงกว่านิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และนิสิตในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่า นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันจะมีลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน เพราะว่าการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นนักศึกษาได้รับการถ่ายทอดทางสังคมจากวัฒนธรรม หรือกลุ่มผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน ในกลุ่มสาขาการเรียนรู้นั้น ๆ ที่แตกต่างกันในแต่ละด้านของศาสตร์ความรู้ที่ศึกษา และจุดมุ่งหมายของแต่ละหลักสูตรก็มีความแตกต่างกันในคุณลักษณะของแต่ละกลุ่มสาขาวิชา การใช้เวลาในการศึกษาและการอยู่ร่วมกันทางสังคมของนักศึกษาก็จะต่างกัน ดังนั้นนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่ต่างกันจึงมีลักษณะเฉพาะในการเรียนรู้ที่ต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey) เชิงเชิงสหสัมพันธ์ (Relational research) โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2550 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2550 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวนคณะและนักศึกษามากที่สุดใน 8 ลำดับแรกจากจำนวนมหาวิทยาลัยทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนประชากรเท่ากับ 47,613 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550: ออนไลน์) โดยแต่ละมหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่ศึกษาใน 2 กลุ่มสาขาวิชาเท่านั้น ได้แก่ สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากในมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ไม่มีกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐ จำนวนรวมทั้งสิ้น 21,973 คน แบ่งเป็น

1.1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมจำนวน 8,652 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 3,437 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 4,899 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 316 คน

1.2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมจำนวน 5,288 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 2,140 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 1,951 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 1,197 คน

1.3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมจำนวน 4,706 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 3,059 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 1,069 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 578 คน

1.4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมจำนวน 3,327 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 1,635 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 933 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 759 คน

2. นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวนรวมทั้งสิ้น 25,640 คน แบ่งเป็น

2.1 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ รวมจำนวน 8,227 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 7,539 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 688 คน

2.2 มหาวิทยาลัยศรีปทุม รวมจำนวน 6,089 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 4,916 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 1,173 คน

2.3 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย รวมจำนวน 5,757 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 5,064 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 693 คน

2.4 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ รวมจำนวน 5,567 คน แบ่งเป็น

- สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 5,156 คน
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 411 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ในระดับมหาวิทยาลัย ระดับกลุ่มสาขาวิชา และระดับคณะ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (องอาจ นัยพัฒน์. 2548: 124–125; อ้างอิงจาก Yamane. 1967: 886) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 (รวม 47,613 คน) คิดเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง อย่างต่ำเท่ากับ 398 คน และในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 410 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐ จำนวนรวมทั้งสิ้น 205 คน แบ่งเป็น
 - 1.1) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (88 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 33 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 55 คน
 - 1.2) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (45 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 21 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 24 คน
 - 1.3) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (44 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 32 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 12 คน
 - 1.4) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (28 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 17 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 11 คน
- 2) นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวนรวมทั้งสิ้น 205 คน แบ่งเป็น
 - 2.1) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (56 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 33 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 23 คน
 - 2.2) มหาวิทยาลัยศรีปทุม (65 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 22 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 43 คน
 - 2.3) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (46 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 23 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 23 คน
 - 2.4) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (38 คน) แบ่งเป็น
 - สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 23 คน
 - สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 15 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้คณะในแต่ละมหาวิทยาลัย
ดังนี้

มหาวิทยาลัย	คณะในกลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (จำนวน)	คณะในกลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (จำนวน)
มหาวิทยาลัยรัฐ (205) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	คณะมนุษยศาสตร์ (33) คณะศึกษาศาสตร์ (21) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (32) คณะสังคมศาสตร์ (17)	คณะเกษตรศาสตร์ (55) คณะวิทยาศาสตร์ (24) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (12) คณะวิทยาศาสตร์ (11)
มหาวิทยาลัยเอกชน (205) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	คณะมนุษยศาสตร์ (33) คณะสารสนเทศศาสตร์ (22) คณะมนุษยศาสตร์ (23) คณะนิติศาสตร์ (23)	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (23) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (43) คณะวิทยาศาสตร์ (23) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (15)
รวม 410	204	206

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อกำหนดนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบวัดที่พัฒนาและสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้นๆ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 50 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดแต่ละชุด และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยสูตรของครอนบาค

ขั้นตอนที่ 4 คัดเลือก ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปใช้จริง

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแบบสอบถามจำนวน 8 ชุดที่ผ่านการตรวจหาคุณภาพ ซึ่งได้กระทำดังนี้

1.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาและทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะละ 25 คน รวมจำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.2.1 การวิเคราะห์รายข้อ (Item – Analysis) ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามในแบบสอบถามทุกชุด (Item – Total Correlation) เมื่อได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละชุด ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกสูงไว้ใช้ในการวิจัย และตัดข้อที่มีความสัมพันธ์ทางบวกน้อยกว่า .15 หรือมีความสัมพันธ์ทางลบทิ้งไป

1.2.2 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ในแบบสอบถามทุกชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

1.3. ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบบสอบถามลักษณะทางจิตและแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา 2) แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3) แบบสอบถามด้านการปรับตัว 4) แบบสอบถามด้านความเครียด 5) แบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์ 6) แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน 7) แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย 8) แบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ คณะ และมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาสังกัดอยู่ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นประเภทมีตัวเลือกให้เลือกตอบและเติมคำตอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักศึกษา

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. คณะ.....
3. มหาวิทยาลัย **รัฐบาล** ☐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ☐ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
☐ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ☐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เอกชน ☐ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ☐ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
☐ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ☐ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากแนวคิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ กูกลีเอลมีโน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ นรินทร์ บุญชู (2532: 95-106) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .84 และของ มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549: 187-189) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .89 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือพบว่า แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .17 – .75 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 โดยแบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 39 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
(+) ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งความรู้จากสื่อต่างๆ เพื่อให้ทันสถานการณ์						
(+) ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้จนได้คำตอบ						

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านการปรับตัว

แบบสอบถามด้านการปรับตัวนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดด้านการปรับตัวจาก ทอร์เพ (อรพินทร์ ชูชม; และอัจฉรา สุขารมณ์. 2532: 8; อ้างอิงจาก Thorpe. 1955) และปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดการปรับตัวของ กฤติณี ตรสสิทธิรักษ์ (2546: 89 – 90) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .91 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการปรับตัวเอง และการปรับตัวทางสังคมมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือพบว่า แบบสอบถามด้านการปรับตัวมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .16 – .79 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 โดยแบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านการปรับตัว

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
(-) ข้าพเจ้ามักลอกการบ้านของเพื่อนเสมอ						
(+) ข้าพเจ้าสามารถที่จะทำงานกลุ่มให้ประสบความสำเร็จได้						

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านความเครียด

ในการวัดความเครียดของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดให้เนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้จากแบบวัดความเครียดสวนปรุง (Suanprung Stress Test) ที่สร้างโดย สุวัฒน์ มัทธินันทรกุล และคณะ (2540: ออนไลน์) มีค่าความเชื่อมั่น .70 โดยใช้แนวคิดของลาซารัส และโฟล์คแมน (Lazarus; & Folkman, 1984) แบบสอบถามเป็นประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีความเครียดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบวัดความเครียดมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .42 – .79 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 โดยแบบวัดนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านความเครียด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
(+) บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ากระวนกระวายใจ โดยไม่ทราบสาเหตุ						
(+) ข้าพเจ้ากังวลใจที่จะต้องทำเกรดเฉลี่ย ให้ได้มากกว่าเพื่อน						

ตอนที่ 5 แบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์

แบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์นี้ ได้รับแนวคิดจาก แอนเดอร์สัน (ณัศวดี จันทรฟอง, 2549: 22; อ้างอิงจาก Anderson, 1970: 135–152) และปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามบรรยากาศในการเรียนด้านบทบาทของอาจารย์ผู้สอนของ จุมจินต์ สลัดทุกซ์ (2543: 85) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .81 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ความหมายของคะแนน คือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าการสอนของอาจารย์มีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .18 – .62 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 โดยแบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 14 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
(+) อาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนข้าพเจ้าจะมีอุปกรณ์ประกอบการสอนมาพร้อมเสมอ						
(+) อาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนข้าพเจ้าบอกแหล่งที่จะให้นักศึกษาไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม						

ตอนที่ 6 แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน

แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อนนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดอิทธิพลจากเพื่อนต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ พิศดี มินศิริ (2547: 118–119) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .89 เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ความหมายของคะแนนคือ ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .16 – .55 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 โดยแบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
(-) ข้าพเจ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่สนใจการเรียน						
(+) เพื่อนของข้าพเจ้าแนะนำด้านการเรียนได้เมื่อข้าพเจ้าต้องการ						

ตอนที่ 7 แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .23 – .52 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .54 โดยแบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
(+) ข้าพเจ้าเข้าร่วมฟังการบรรยายทางวิชาการที่มีการจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย						
(-) ข้าพเจ้าไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมใดในมหาวิทยาลัยเลย						

ตอนที่ 8 แบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากเอกสารและการศึกษาถึงการบริการด้านสารสนเทศของมหาวิทยาลัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามประเภทให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ในลักษณะของมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่าได้รับการบริการสารสนเทศจากมหาวิทยาลัยมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม อยู่ระหว่าง .29 – .73 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81 โดยแบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง เลย
(+) ข้าพเจ้าสามารถสืบค้นข้อมูลจาก บริการด้านฐานข้อมูลในห้องสมุดได้ทุก เวลาที่ต้องการ						
(+) ข้าพเจ้าสามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ต ในมหาวิทยาลัยได้อย่างไม่ขัดข้อง						

คุณภาพของเครื่องมือในแต่ละตัวแปร

แบบสอบถาม	จำนวน ข้อ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (ต่ำสุด – สูงสุด)	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วย การนำตนเอง	39	.17 - .75	.86
การปรับตัว	18	.16 - .79	.86
ความเครียด	12	.42 - .79	.92
บทบาทการสอนของอาจารย์	14	.18 - .62	.79
อิทธิพลจากเพื่อน	9	.16 - .55	.72
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	10	.23 – 52	.54
การบริการสารสนเทศที่ได้รับ จากมหาวิทยาลัย	10	.29 - 73	.81

เกณฑ์การให้คะแนน

กรณีข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้คะแนน	6	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	5	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน

กรณีข้อความทางลบ

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่จริง	ให้คะแนน	5	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	6	คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2. ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอน หรือเจ้าหน้าที่บริการการศึกษา ในแต่ละคณะ/มหาวิทยาลัยที่ผู้วิจัยสุ่มไว้ เพื่อให้ให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้ตอบแบบสอบถาม โดยทำการนัดวันเวลาและเลือกวิธีเก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่บริการการศึกษาแต่ละคณะ ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ลักษณะคือ

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยทำการนัดวันเวลากับอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่บริการการศึกษาที่สะดวกให้ผู้วิจัยไปดำเนินการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ไปให้นักศึกษาแต่ละคนได้ตอบแบบสอบถามตามวันเวลาที่นัดไว้

2.2 อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยมอบแบบสอบถามไว้ที่อาจารย์ผู้สอน และทำการนัดวันเวลากับอาจารย์ผู้สอนเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน

3. ใช้เวลาดำเนินการเก็บข้อมูล 3 สัปดาห์ จากนั้นทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไว้ได้แก่ แบบสอบถามที่นักศึกษาตอบครบทุกข้อ มีลักษณะการตอบตามความเป็นจริง แล้วนำมาทำการวิเคราะห์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานในการอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คะแนนลักษณะทางจิต และคะแนนสภาพแวดล้อมทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทางด้านลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2

3. ค้นหาตัวแปรทางด้านลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียน เพื่อทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

4. เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent Samples) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด และตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 11.5 (Statistical Package for the Social Sciences for Windows) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สามารถทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา และใช้สถิติการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent Samples) ในการเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้การแปลความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Min	แทน	คะแนนต่ำสุด (Minimum)
Max	แทน	คะแนนสูงสุด (Maximum)
%CV	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation)
Sk	แทน	ค่าความเบ้ (Skewness)
Ku	แทน	ค่าความโด่ง (Kurtosis)

t	แทน	ค่าสถิติวิเคราะห์ในการแจกแจงแบบ t (t -distribution)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชา และสังกัดของมหาวิทยาลัย โดยใช้การคำนวณผลรวม และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเอง และตัวแปรอิสระกลุ่มลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด และกลุ่มสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย โดยใช้การคำนวณช่วงคะแนนของแบบสอบถาม คะแนนสูงสุดและต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และความโด่ง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และในกลุ่มรวม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และในกลุ่มรวม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น เพื่อทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พิจารณาในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent Samples)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ สังกัดของมหาวิทยาลัย และกลุ่มสาขาวิชา โดยใช้การคำนวณผลรวม และค่าร้อยละ ได้ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	218	53.17
เพศหญิง	192	46.83
รวม	410	100.00
สังกัด		
มหาวิทยาลัยรัฐ	205	50.00
มหาวิทยาลัยเอกชน	205	50.00
รวม	410	100.00
กลุ่มสาขาวิชา		
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	204	49.80
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	206	50.20
รวม	410	100.00

จากตาราง 1 พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 410 คน โดยมีเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.17 และ 46.83 ตามลำดับสังกัดของมหาวิทยาลัยนั้น พบว่า เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน และเมื่อจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า เป็นนักศึกษาจากกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และตัวแปรอิสระกลุ่มลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด และกลุ่มสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย โดยใช้การคำนวณช่วงคะแนนของแบบสอบถาม คะแนนสูงสุดและต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และความโด่ง ได้ผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	n	ช่วงคะแนนของ แบบสอบถาม	Min	Max	$\bar{X}$	SD	%CV	Sk	Ku
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	410	39 – 234	125	212	175.28	15.06	8.59	-.69	.31
การปรับตัว	410	18 – 108	50	98	80.91	11.16	13.79	-.93	-.14
ความเครียด	410	12 – 72	19	70	35.14	10.76	30.62	1.21	.54
บทบาทการสอนของอาจารย์	410	14 – 84	46	83	68.71	6.81	9.91	-.05	.47
อิทธิพลจากเพื่อน	410	9 – 54	29	54	42.55	5.16	12.13	-.07	.16
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย	410	10 – 60	26	53	42.65	4.71	11.04	-.24	.23
การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย	410	10 – 60	24	46	46.06	5.80	12.59	-.33	.70

จากตาราง 2 พบว่า จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 410 คน มีค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เท่ากับ 175.28 ส่วนตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.91 และ 35.14 ตามลำดับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.71, 42.55, 42.65 และ 46.06 ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) ของคะแนนตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีค่าเท่ากับ 8.59 ส่วนตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีค่าเท่ากับ 13.79 และ 30.62 ตามลำดับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (%CV) เท่ากับ 9.91, 12.13, 11.04 และ 12.59 ตามลำดับ

ค่าความเบ้ (Skewness) ของคะแนนตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าเบ้ไปทางซ้าย โดยค่าความเบ้ของตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีค่าเท่ากับ -.69 ส่วนตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีค่าเท่ากับ -.93 และ 1.21 ตามลำดับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีค่าความเบ้ เท่ากับ -.05, -.07, -.24 และ -.33 ตามลำดับ

ค่าความโด่ง (Kurtosis) ของคะแนนตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงค่อนข้างป้านหรือมีความโค้งน้อย โดยค่าความโด่งของตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้นมีค่าเท่ากับ .31 ส่วนตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีค่าเท่ากับ -.14 และ .54 ตามลำดับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีค่าความโด่ง เท่ากับ .47, .16, .23 และ .70 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และในกลุ่มรวม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ปรากฏดังตาราง 3 – 5

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ตัวแปร	SDLR	ADJ	STS
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR)	1.00		
การปรับตัว (ADJ)	.83**	1.00	
ความเครียด (STS)	-.65**	-.76**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -.65 – .83 โดยการปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .83$) และความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = -.65$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทั้ง 2 ด้านคือ ความเครียดกับการปรับตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.76$)

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตัวแปร	SDLR	ADJ	STS
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR)	1.00		
การปรับตัว (ADJ)	.66**	1.00	
ความเครียด (STS)	-.49**	-.73**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -.49 – .66 โดย

การปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .66$) และความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = -.49$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทั้ง 2 ด้านคือ ความเครียดกับการปรับตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.73$)

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มรวม

ตัวแปร	SDLR	ADJ	STS
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR)	1.00		
การปรับตัว (ADJ)	.77**	1.00	
ความเครียด (STS)	-.61**	-.76**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มรวม พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกด้านมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง $-.61 - .77$ โดยการปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .77$) และความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = -.61$)

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทั้ง 2 ด้านคือ ความเครียดกับการปรับตัวนั้นมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.76$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และในกลุ่มรวม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ผลปรากฏดังตาราง 6 – 8

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ตัวแปร	SDLR	TECH	FRN	SACT	INF
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR)	1.00				
บทบาทการสอนของอาจารย์ (TECH)	.55**	1.00			
อิทธิพลจากเพื่อน (FRN)	.51**	.77**	1.00		
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (SACT)	.32**	.38**	.40**	1.00	
การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย (INF)	.16*	.60**	.54**	.10	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .16 – .55 โดยบทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .55$) รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน ($r = .51$) และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .32$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ($r = .16$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนบางด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ อิทธิพลจากเพื่อนกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .77$) รองลงมา คือ การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .60$) การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับอิทธิพลจากเพื่อน ($r = .54$) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกับอิทธิพลจากเพื่อน ($r = .40$) และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .38$) ตามลำดับ ส่วนการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตัวแปร	SDLR	TECH	FRN	SACT	INF
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR)	1.00				
บทบาทการสอนของอาจารย์ (TECH)	.41**	1.00			
อิทธิพลจากเพื่อน (FRN)	.34**	.73**	1.00		
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (SACT)	.30**	.36**	.45**	1.00	
การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย (INF)	.24**	.62**	.54**	.16*	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .24 – .41 โดยบทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์สูงสุดกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .41$) รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน ($r = .34$) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .30$) และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ($r = .24$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนบางด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ อิทธิพลจากเพื่อนกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .73$) รองลงมา คือ การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .62$) การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับอิทธิพลจากเพื่อน ($r = .54$) อิทธิพลจากเพื่อนกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .45$) และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .36$) ตามลำดับ ส่วนการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .16$)

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มรวม

ตัวแปร	SDLR	TECH	FRN	SACT	INF
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR)	1.00				
บทบาทการสอนของอาจารย์ (TECH)	.50**	1.00			
อิทธิพลจากเพื่อน (FRN)	.45**	.75**	1.00		
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (SACT)	.31**	.37**	.43**	1.00	
การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย (INF)	.19**	.61**	.54**	.13**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .19 – .50 โดยบทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์สูงสุดกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .50$) รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน ($r = .45$) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .31$) และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ($r = .19$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ อิทธิพลจากเพื่อนกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .75$) รองลงมา คือ การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .61$) การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับอิทธิพลจากเพื่อน ($r = .54$) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกับอิทธิพลจากเพื่อน ($r = .43$) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกับบทบาทการสอนของอาจารย์ ($r = .37$) และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .13$) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น เพื่อทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) ได้ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ค่าสถิติ t ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์การทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและในกลุ่มรวม

ตัวแปรทำนาย	กลุ่มรวม (n=410)		มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ (n=204)		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (n=206)	
	β	t	β	t	β	t
การปรับตัว	.60	11.20**	.74	17.05**	.59	10.21**
ความเครียด	-.11	-2.21*	—	—	—	—
บทบาทการสอนของอาจารย์	.19	5.26**	.18	4.05**	.16	2.82*
อิทธิพลจากเพื่อน	—	—	—	—	—	—
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย	—	—	—	—	—	—
การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย	—	—	—	—	—	—
	$R = .78$		$R = .85$		$R = .67$	
	$R^2 = .61$		$R^2 = .71$		$R^2 = .45$	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด ($\beta = .60$, $t = 11.20$) รองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ ($\beta = .19$, $t = 5.26$) และความเครียด ($\beta = -.11$, $t = -2.21$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้านสามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 61

เมื่อพิจารณากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด ($\beta=.74$, $t = 17.05$) และรองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ ($\beta=.18$, $t = 4.05$) โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 71

และเมื่อพิจารณากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด ($\beta=.59$, $t = 10.21$) และรองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ ($\beta=.16$, $t = 2.82$) โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 45

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent Samples) ได้ผลดังตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลุ่มสาขาวิชา	n	$\bar{x}$	SD	t	Sig.
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	206	178.32	12.21	4.16	.00**
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	204	172.21	16.96		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\bar{x} = 178.32$) สูงกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($\bar{x} = 172.21$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey) เชิงสหสัมพันธ์ (Relational research) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ระหว่างนักศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สมมติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม
2. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม
3. ตัวแปรในกลุ่มลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนสามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2550 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีจำนวนคณะและนักศึกษามากที่สุดใน 8 ลำดับแรกจากจำนวนมหาวิทยาลัยทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนประชากรเท่ากับ 47,613 คน (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. 2550: ออนไลน์) โดยแต่ละมหาวิทยาลัยมีการเรียนการสอนแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ 1) สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่ศึกษาใน 2 กลุ่มสาขาวิชาเท่านั้น ได้แก่ สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากในมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ไม่มีกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ในระดับมหาวิทยาลัย ระดับกลุ่มสาขาวิชา และระดับคณะ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามานะ (องอาจ นัยพัฒน์. 2548: 124–125; อ้างอิงจาก Yamane. 1967: 886) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 (รวม 47,613 คน) คิดเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างต่ำเท่ากับ 398 คน และในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 410 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐ จำนวนรวมทั้งสิ้น 205 คน ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 88 คน แบ่งเป็น สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 33 คน และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 55 คน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 45 คน แบ่งเป็นสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 21 คน และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 24 คน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 44 คน แบ่งเป็นสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 32 คน และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 12 คน และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนทั้งสิ้น 28 คน แบ่งเป็นสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 17 คน และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 11 คน

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวนรวมทั้งสิ้น 205 คน ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวนทั้งสิ้น 56 คน แบ่งเป็น สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 33 คน

และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 23 คน มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวนทั้งสิ้น 65 คน แบ่งเป็น สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 22 คน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 43 คน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวนทั้งสิ้น 46 คน แบ่งเป็น สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 23 คน และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 23 คน และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวนทั้งสิ้น 38 คน แบ่งเป็น สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 23 คน สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบบสอบถามลักษณะทางจิต และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ตอน ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา
2. แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 39 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .17 – .75 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86
3. แบบสอบถามด้านการปรับตัว จำนวน 18 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .16 – .79 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86
4. แบบสอบถามด้านความเครียด จำนวน 12 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .42 – .79 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .92
5. แบบสอบถามบทบาทการสอนของอาจารย์ จำนวน 14 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .18 – .62 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .79
6. แบบสอบถามอิทธิพลจากเพื่อน จำนวน 9 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .16 – .55 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .72
7. แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .23 – .52 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .54
8. แบบสอบถามการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย จำนวน 10 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .29 – .73 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์คณะแต่ละคณะ จากมหาวิทยาลัยทั้ง 8 มหาวิทยาลัย เพื่อให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้ตอบแบบสอบถาม โดยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอนหรือเจ้าหน้าที่บริการการศึกษา ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ลักษณะ คือ 1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ไปให้นักศึกษาแต่ละคณะได้ตอบแบบสอบถามตามวันเวลาที่นัดไว้ 2) อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยมอบแบบสอบถามไว้ที่อาจารย์ผู้สอน และนัดวันเวลากับอาจารย์ผู้สอนเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน ใช้เวลาดำเนินการเก็บข้อมูลประมาณ 3 สัปดาห์ จากนั้นทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows 11.5 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียน กับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สามารถทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และใช้สถิติการวิเคราะห์ผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent Samples) ในการเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างนักศึกษากลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -.65 – .83 โดยการปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .83$) และความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = -.65$) ตามลำดับ

ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง -.49 – .66 โดยการปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .66$) ส่วนความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = -.49$)

เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวม พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทั้งสองมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง $-.61 - .77$ โดยการปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .77$) และความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = -.61$)

2. ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง $.16 - .55$ โดยบทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .55$) รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน ($r = .51$) และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .32$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ($r = .16$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง $.24 - .41$ โดยบทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์สูงสุดกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .41$) รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน ($r = .34$) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .30$) และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ($r = .24$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในกลุ่มรวมพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง $.19 - .50$ โดยบทบาทการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์สูงสุดกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = .50$) รองลงมาคือ อิทธิพลจากเพื่อน ($r = .45$) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ($r = .31$) และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ($r = .19$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนสามารถทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยในกลุ่มรวม พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด ($\beta = .60, t = 11.20$) รองลงมาคือ บทบาท

การสอนของอาจารย์ ($\beta = .19, t = 5.26$) และความเครียด ($\beta = -.11, t = -2.21$) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 61

เมื่อพิจารณาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด ($\beta = .74, t = 17.05$) รองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ ($\beta = .18, t = 4.05$) โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 71

เมื่อพิจารณาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า การปรับตัวเป็นตัวทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ดีที่สุด ($\beta = .59, t = 10.21$) รองลงมาคือ บทบาทการสอนของอาจารย์ ($\beta = .16, t = 2.82$) โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 45

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\bar{X} = 178.32$) สูงกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ($\bar{X} = 172.21$)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัยตามสมมติฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยลักษณะทางจิตกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตทุกด้าน ได้แก่ การปรับตัว และความเครียด มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ดังนี้

1.1 การปรับตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีการปรับตัวเองและการปรับตัวทางสังคมสูง ทำให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้นั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ กูกลีเอลมีโน (Guglielmino, 1977:

34) ที่กล่าวว่า ผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองนั้น ต้องอาศัยเงื่อนไขการจัดสภาพแวดล้อม และปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งจากคำกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าความสามารถด้านการปรับตัวนั้นก็ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังที่โรเจอร์ (Roger. 1969: 108) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลนั้นเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองและเข้าใจผู้อื่น รวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง นำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนอย่างไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน จะมีการรับรู้และความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก และจากผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของสมคิด บุญเรือง (กาญจนา ศรีวรกุล. 2548; อ้างอิงจาก สมคิด บุญเรือง. 2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยความคิดสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น เป็นคุณลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกระหว่างความคิดสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสามารถในการปรับตัว และสอดคล้องกับการศึกษาของศศิธร แสงใส (2550: 86) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบางประการกับความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่าการปรับตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับ คุณลักษณะของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ประกอบด้วย ความมีวินัยในตนเอง การมองโลกในแง่ดี และความสามารถในการเผชิญปัญหาอุปสรรค

1.2 ความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความเครียดสูง ทำให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองลดลง ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากความเครียดนั้นเป็นแรงดันหรือแรงกดดันที่มีต่อร่างกาย และแนวโน้มที่จะทำให้เกิดความผิดปกติต่อร่างกาย (อัจฉรา สุขารมณ์; และพรณี บุญประกอบ. 2542: 7; อ้างอิงจาก Webster. 1976: 1801) และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด และการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม (ลักขณา ศรีวัฒน์. 2544: 155) นับว่าสอดคล้องกับแนวคิดของ กุกลิเอลมิโน (Guglielmino. 1977: 34) ที่กล่าวว่า ผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองนั้น ต้องอาศัยเงื่อนไขการจัดสภาพแวดล้อม และปัจจัยส่วนบุคคล ความเครียดเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิด ความสามารถ และความกระตือรือร้นของตัวผู้เรียน ดังนั้นหากนักศึกษาเกิดความเครียดสูงมากเท่าใด ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและการแสวงหาความรู้ก็จะลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสแตรง (สมัญญา เสี่ยงใส. 2521: 9; อ้างอิงจาก Strang. 1957: 248) ที่พบว่า เด็กที่มีความเครียดจะมีลักษณะนิสัยในการเรียนคือ ขาดความสนใจในการเรียน และประสบความล้มเหลวทางการเรียน สิ่งแวดล้อมทางการเรียนไม่ว่าจะเป็นสภาพ

ในห้องเรียน และลักษณะวิชาจะไม่สามารถกระตุ้นให้เด็กอยากเรียน นอกจากนั้นวาลซ์ (Walsh. 2005: online) ได้ศึกษาเชิงทดลองกับกลุ่มพยาบาล พบว่า ระหว่างกลุ่มพยาบาลที่ได้รับและไม่ได้รับโปรแกรมการฝึกเพื่อลดความเครียดจะมีความคิดสร้างสรรค์และการมองโลกในแง่ดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกนกวรรณ การุณ (2547: 81) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ความเครียดมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบทางการเรียน ซึ่งความรับผิดชอบทางการเรียนนั้นเป็นลักษณะของความพร้อมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าความเครียดทำให้สภาพจิตใจของนักศึกษาไม่พร้อมที่จะรับเอาความรู้หรือประสบการณ์ในการเรียน ขาดความละเอียดรอบคอบ ความกระตือรือร้น อดทน เอาใจใส่ต่อการค้นคว้าและการเรียนของตน

สมมติฐานที่ 2 สภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ อิทธิพลจากเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทั้งในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ กุกลีเอลมีโน (Guglielmino. 1977: 34) ที่สนับสนุนว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดขึ้นทั้งในสภาพใน-นอกชั้นเรียน ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีนั้นเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความคิดที่จะศึกษา เปิดโอกาสให้ตนเองในการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม โดยในแต่ละตัวแปรสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ บทบาทการสอนของอาจารย์ จากผลการวิจัย แสดงว่า บทบาทการสอนที่ดีของอาจารย์ทำให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง เพราะอาจารย์ย่อมมีบทบาทในการปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาทางบวก ให้อิสระในการคิดและตัดสินใจ ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวรรณ ทองฉวี (2545: 165) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม

ในสถาบันกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการศึกษา พบว่า บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ สุธาสนี ใจเย็น (2545: 76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกล ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จากผลการศึกษา พบว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน โดยมีอาจารย์เป็นผู้จัดนั้น มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกล เนื่องจากนักศึกษาที่ได้รับบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีจะสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ ทำให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ตั้งใจที่จะเรียน

2.2 อิทธิพลจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวก รองลงมาเป็นลำดับที่ 2 กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัย แสดงว่า นักศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนสูงทำให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากพฤติกรรมของเพื่อนนั้นมีบทบาทต่อการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาทั้งในด้านความคิด และการกระทำ รวมทั้งการเป็นที่ปรึกษา เอื้อประโยชน์ทางวิชาการต่อกัน โดยการร่วมมือกันแสวงหาความรู้ มีสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สมคิด อิศระวัฒน์ (2538: 39) ที่พบว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของคนไทยนั้นใช้เพื่อนเป็นแหล่งความรู้หนึ่ง โดยสอบถาม ขอคำชี้แนะและความช่วยเหลือจากเพื่อนเมื่อต้องการความช่วยเหลือในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ นอกจากนี้ การศึกษาของ หทัยทิพย์ ภาควินทรีย์ (2545: 57) ได้พบว่าอิทธิพลจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อันเนื่องจากการเรียนของนิสิตนั้นจำเป็นต้องศึกษาพึ่งพา และช่วยเหลือกัน โดยนิสิตจะเลือกคบเพื่อนสนิทที่มีความคิดและพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน

2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกเป็นลำดับที่ 3 กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยสูงทำให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากกิจกรรมใน

มหาวิทยาลัยนั้นล้วนเป็นการเสริมความรู้ให้กับนักศึกษาผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น ไม่ว่านักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมใดก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษานั้นคือ ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ การฝึกทักษะการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน เป็นต้น โดยผลการศึกษาดังกล่าวจึงสอดคล้องกับการศึกษาของ พรณพร อังคสุภณ (2549: 129) ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมและไม่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีการพัฒนาตนเองในด้านทักษะความรู้ ความสามารถ มากกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.4 การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกเป็นลำดับที่ 4 กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เมื่อนักศึกษาได้รับบริการด้านสารสนเทศในมหาวิทยาลัยสูง ทำให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากการบริการด้านสารสนเทศนั้นเป็นการบริการที่นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไปใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ของบุคคลนั้นเริ่มจากการค้นคว้าในเรื่องที่สนใจ เพื่อให้ได้รับข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศและความรู้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาทำให้เกิดประโยชน์ส่งผลให้ผู้ศึกษามีความรู้กว้างขวางขึ้น (น้ำทิพย์ วิชาวิน. 2547: 6) เช่นเดียวกับ สุจิน บุตรดีสุวรรณ (2546: 38) กล่าวว่า การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ตลอดชีวิตเป็นบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา จะเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษามุ่งให้นักศึกษาคิดเป็น และฝึกการเรียนรู้ โดยการบริการด้านสารสนเทศนั้นจะทำให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยมีได้จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจของตนเองโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ส่งผลให้เกิดความรู้ และทำให้ได้คำตอบของเรื่องที่นักศึกษาต้องการ โดยผลจากการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ รังสรรค์ สุกันทา (2543: 18) ที่ได้สรุปผลการศึกษาว่า นักศึกษาต้องใช้สารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล และสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยผู้เรียนรู้ที่มีความอิสระดังเช่น นักศึกษาที่สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้เหมาะสมและถูกต้อง เช่นเดียวกับ พสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549: 53) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 3 ตัวแปรในกลุ่มลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนสามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มรวม

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น เพื่อค้นหาปัจจัยลักษณะทางจิตและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่สามารถทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มรวม พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิตด้านการปรับตัว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกสูงที่สุดในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รองลงมาคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านบทบาทการสอนของอาจารย์ และปัจจัยลักษณะทางจิตด้านความเครียด ซึ่งความเครียดมีอิทธิพลทางลบในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยการปรับตัว บทบาทการสอนของอาจารย์ และความเครียด ร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 61 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกสูงที่สุดในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รองลงมาคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ โดยการปรับตัว และบทบาทการสอนของอาจารย์ ร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ปัจจัยลักษณะทางจิต ได้แก่ การปรับตัว เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกสูงที่สุดในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รองลงมาคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บทบาทการสอนของอาจารย์ โดยการปรับตัวและบทบาทการสอนของอาจารย์ ร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ร้อยละ 45 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า การปรับตัวเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกสูงที่สุดในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่พบผลเช่นนี้เนื่องมาจากการปรับตัวนั้นเป็นตัวแปรสำคัญอีกตัวแปรหนึ่งในการทำนายผลการศึกษาในนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 เพราะว่าเมื่อนักศึกษาได้เข้ามาศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่มีรูปแบบการเรียนการสอนที่พึ่งตนเองทางการเรียนมากกว่าในระดับมัธยมศึกษาแล้วนั้น หากนักศึกษาไม่สามารถปรับตัวได้ก็อาจเกิดปัญหาทางการเรียน และส่งผลถึงความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาด้วย และการปรับตัวนั้นเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนเอง หากสามารถปรับตัวในสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ผลที่ตามมาคือ ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง ตลอดจนสัมพันธภาพ

ที่มีต่อบุคคลอื่นก็จะไม่มีความตึงเครียด มีแรงบันดาลใจ มีความคิดสร้างสรรค์ แล้วความรักในการเรียนก็จะเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนจนประสบความสำเร็จในการเรียนในที่สุด ส่วนความเครียดนั้นเป็นสาเหตุมาจากตนเอง สาเหตุของความเครียด คือ ความโกรธ ความกลัว ความวิตกกังวล หรือความท้อแท้ บางครั้งหากมีความเครียดมาก ผลที่จะตามมาก็คือ มีสุขภาพจิตที่แย่ สุขภาพทรุดโทรม จนทำให้ความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองลดน้อยลง (ประคอง สุคนธ์จิตต์. ม.ป.พ.: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Matteson; & Invancevich. 1989) นอกจากนั้น บทบาทการสอนของอาจารย์ก็มีส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดความอยากที่จะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพราะในวัยเรียนเช่นนี้ อาจารย์มีบทบาทในการวางพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการกำหนดกิจกรรม และรูปแบบการเรียนการสอน มีความมุ่งหวังให้นักศึกษาได้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ และอาจารย์นั้นต้องมีบทบาทในการให้คำปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาในระหว่างการเรียนการสอน และเป็นแหล่งความรู้ที่เชื่อถือได้ของนักศึกษา ซึ่งจากผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของกิลด์ (กนกวรรณ ทองฉวี. 2545: 165; อ้างอิงจาก Guild. 1980) ที่พบว่า การสอนของอาจารย์มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์เป็นผู้จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนให้นักศึกษาหาองค์ความรู้ได้ตามความต้องการของหลักสูตร และสามารถเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้สูงได้ ได้รับการกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ตลอดชีวิต นักศึกษาจึงเกิดความพร้อมในการเรียนรู้เพื่อที่จะหาองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ ดวงกมล อุ่นจิตติ (2546: 61) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตปริญญาตรีที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีระดับการรู้สารสนเทศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการทดสอบรายคู่ พบว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยการรู้สารสนเทศสูงกว่านิสิตกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่นเดียวกับ ปภาดา เจียวก๊ก (2547: 72) ได้ศึกษาถึงการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งการรู้สารสนเทศ หมายถึง ความสามารถและความเข้าใจในการสืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ได้ความรู้ที่ตนเองต้องการ จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตในกลุ่มสาขาที่ต่างกัน มีการรู้สารสนเทศต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ พชชนัน นิรมิตรไชนนทร์ (2549: 98–99) ได้ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และนิสิตในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเหตุผลที่มีความแตกต่างใน 2 กลุ่มสาขาวิชานี้มาจากลักษณะพื้นฐานหรือธรรมชาติของสาขาวิชาที่มีความแตกต่างกัน อันส่งผลถึงความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากการศึกษาที่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นั้น เนื่องจากว่าการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นการศึกษากระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อค้นหา ทดลอง ซึ่งตัวผู้ศึกษาต้องเป็นผู้ที่รู้จักแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อที่จะนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ให้เกิดองค์ความรู้ สิ่งประดิษฐ์ หรือทฤษฎีใหม่ๆ (ดวงกมล ชุ่มจิตติ. 2546: 61–62; อ้างอิงจาก Sapp. 1992: 21–30) และนอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นเป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองภายใต้ปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง หรือสร้างสิ่งต่างๆขึ้นมา มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาภายในสมองของผู้เรียนพร้อมกับสร้างสิ่งที่เป็นรูปธรรม(ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2541-2542: 137-144)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางจิตมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมก่อนที่นักศึกษาจะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย โดยการเตรียมความพร้อมดังกล่าวนั้นอาจจัดอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงบรรยากาศการเรียนในมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้นำกิจกรรมดังกล่าวนั้นอาจจะเป็นอาจารย์ผู้สอนเอง หรือเป็นนักศึกษารุ่นพี่ ซึ่งกิจกรรมลักษณะเช่นนี้อาจสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมรับน้องใหม่ที่แต่ละมหาวิทยาลัยได้จัดขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการปรับตัว

ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา และนอกจากนั้นควรให้ความสำคัญกับปัญหาทางสุขภาพจิต เพื่อลดความเครียดของนักศึกษา โดยอาจกำหนดให้มีหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเฉพาะกิจที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาในสถานศึกษานั้นควรเป็นนักจิตวิทยา เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาลดลงได้ ควรให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูแลนักศึกษา คอยเป็นที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาในเรื่องการเรียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนั้นควรเพิ่มความรู้ให้กับนักศึกษาในเรื่องของการเผชิญความเครียด เพื่อให้ศึกษามีความรู้และสามารถจัดการกับความเครียดได้

2. จากผลการศึกษาพบว่า บทบาทการสอนของอาจารย์ มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาควรได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง โดยอาจารย์อาจกระทำในรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนโดยแทรกในการเรียนการสอนของวิชานั้นๆ ซึ่งรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนที่พึงกระทำนั้นควรมีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน การสอนตลอดเวลาที่เรียน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและสะท้อนผลการเรียนการสอน การมีโอกาสแสดงออกทั้งในด้านความคิดเห็นและการกระทำอย่างอิสระเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน การได้เป็นผู้ปฏิบัติในสภาพจริงและเรียนรู้จากผลที่เกิดขึ้นจริง การส่งเสริมให้มีโอกาสทำงานเป็นทีมมากขึ้น เป็นต้น

3. จากผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนในด้านการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรในสถานศึกษา ควรมีการประเมินหรือตรวจสอบถึงความพอเพียงของสื่อทางด้านสารสนเทศต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นสื่อในห้องสมุด หรืออุปกรณ์สำนักคอมพิวเตอร์ ให้สามารถใช้งานได้อย่างไม่ขัดข้องและมีความพอเพียงต่อความต้องการของนักศึกษา และมีการสอนให้ใช้ประโยชน์จากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านั้นได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการผลวิจัยพบว่าการปรับตัวและความเครียดมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนั้นควรมีการวิจัยเชิงทดลองโดยจัดโปรแกรมที่ประกอบด้วย การส่งเสริมการปรับตัว และการลดความเครียด เพื่อพัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1

2. ควรมีการวิจัยในลักษณะโมเดลเชิงสัมพันธ์ โดยมีตัวแปรความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นตัวแปรต้นกลาง โดยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พร้อมทั้งศึกษาว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีผลกระทบต่อตัวแปรตาม อะไรบ้าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ การุญ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กนกวรรณ ทองฉวี. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง บทบาทอาจารย์ในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในสถาบันกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วितยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- กรกช อุตตวิริยนิภาพ. (2540). *ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิตยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- กรมสามัญศึกษา. (2540). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.*
- กฤตินี ตรงสิทธิรักษ์. (2546). *การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กัณฑ์กนิษฐ เกษมพงษ์ทองดี. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กาญจนา ศรีวรกุล. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนและการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- กึ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- เกษม วัฒนชัย. (2545). *การปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.
- จุมจินต์ สลัดทุกข์. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาและการแนะแนว).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชลิตา รัตนสาร. (2549, กุมภาพันธ์ – เมษายน). บทควมวิจัยเรื่องทัศนคติต่อการเรียนในรายวิชา
การตลาดระหว่างประเทศ. *สยามวิชาการ*. 7(7): 7-13.
- ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. (2547, กันยายน – ธันวาคม). ค่านิยมที่มีต่อองค์ประกอบของกระบวนการสอน
และความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของศึกษาธิการจังหวัด. *ศึกษาศาสตร์
ปริทัศน์*. 19(3): 19-42.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541-2542, ตุลาคม-มกราคม). ทรรศนะ CONSTRUCTIONISM คืออะไร.
ราชบัณฑิตยสถาน. 24(1): 137-144.
- ฐิฎา ไกรวัฒนพงศ์. (2544). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ
นักศึกษาศึกษานอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในกรุงเทพมหานคร*.
ปริญญาโท ค.ม. (การศึกษานอกโรงเรียน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2538). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฏฐา จันทร์พอง. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร*.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงกมล อุ่นจิตติ. (2546). *การประเมินการรู้สารสนเทศของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยบูรพา*.
ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. (2520). *รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของ
เยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์. (2541). *ผลของกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา
พยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง จังหวัดตรัง*. ปริญญาโท
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- ทองคำ จิตอามาตย์. (2540). *การศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนู ฤทธิกุล. (2542, มิถุนายน). การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. *วิชาการ*. 2(6): 42–45.
- นรินทร์ บุญชู. (2532). *ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เนตรชนก พุ่มพวง. (2546). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). *การใช้ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปภาดา เจียวกีก. (2547). *การรู้สารสนเทศของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง สุคนธ์จิตต์. (ม.ป.พ.). *การจัดการกับความเครียด*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2550 จาก http://www.krirk.ac.th/education/article_manage_taut.pdf
- พนม ลีมากรีย์. (2529). *กลุ่มสัมพันธ์*. มหาสารคาม: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณพร อังคสุภณ. (2549). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองกิจการนักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

- พรรณี เกษกมล. (2537). ผลของการเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิธีการเรียนด้วยตนเอง (สอบเทียบ) ขณะเรียนในโรงเรียน ต่อการปรับตัว การควบคุมตนเอง การตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พลชนัน นิรมิตรไชยนนท์. (2549). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรี มะแสงสม. (2544). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พาณี ปรีชานนท์; และคณะ. (2527). รายงานการวิจัยกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือนอกหลักสูตรของ นิสิตนักศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการ ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- พิศดี มินศิริ. (2547). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลางใน สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและ สถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มรุต ก้องวิริยะไพศาล. (2549). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความ พร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มาลินี จุฑารพ. (2541). จิตวิทยาธุรกิจ. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- รังสรรค์ สุกันทา. (2543, มีนาคม – มิถุนายน). การรู้สารสนเทศ (Information Literacy): ขีดความสามารถที่จำเป็นเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *ครุศาสตร์*. 28 (3): 17–24.
- ราตรี พงษ์สุวรรณ. (2540). การศึกษาปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- รุ่ง แก้วแดง. (2543). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2544). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลัดดา กิติวิภาต. (2530). *จิตวิทยาสังคมและประยุกต์การศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลาวัณย์ ทองมนต์. (2541). *การเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระหว่างครูนักวิจัยและครูที่ไม่เป็นครูนักวิจัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา ศรีสัตย์วาจา. (2548). *จิตวิทยาสังคมขั้นสูง*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธร แสงใส. (2550). *การความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบางประการกับความสามารถในการเผชิญอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย หงส์สงวนศรี. (2550). *ความเครียดกับวัยรุ่น (เครียดได้ทุกวัย)*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2550 จาก <http://www.thaihealth.or.th/cms/detail.php?id=7113>
- สถาพร หมวดอินทร์. (2546). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2538). *รายงานการวิจัยลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย*. นครปฐม: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมบุรณ์ พุยดี. (2547). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลากับการพัฒนาตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมัญญา เสี่ยงใส. (2521). *ความวิตกกังวลและวิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). *รายงานการวิจัยระบบอุดมศึกษาของไทย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)*. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2550 จาก <http://www.nesdb.go.th/?tabid=13>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). *จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ ปีการศึกษา 2550 จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษา ระดับการศึกษา และเพศ*. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2550 จาก <http://www.mua.go.th/infodata/50/new2550.htm>
- ลำรวย ประไพศรี. (2544). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของ นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2529). *การจัดการพฤติกรรมมนุษย์*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- . (2548). *จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุจิน บุตรดีสุวรรณ. (2546, มกราคม – ธันวาคม). การรู้สารสนเทศ (Information literacy) สำหรับ นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. *สารนิเทศ*. 10(1-2): 35-43.
- สุธาสนี ใจเย็น. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาใน โรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกล ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุธีรา เทอดวงศ์วรกุล. (2547). *การศึกษาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนี เลิศแสวงกิจ; และพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย. (2546). *ห้องสมุดกับการรู้สารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: วังอักษร.
- สุมาลี สุวรรณภักดี. (2541). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญ ของนิสิต*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

- สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล; และคณะ. (2540). การสร้างแบบวัดความเครียดสวนปรง. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2550 จาก <http://www.dmh.moph.go.th/test/stress/>
- สุวิทย์ เจริญผล. (2547). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสาธิตสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หทัยทิพย์ ภาคอินทรี. (2545). ปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). วิทยาการการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อรพินทร์ ชูชม; และอัจฉรา สุCHARมณ. (2532). รายงานการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อ้อมเดือน สดมณี; และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยด้านจิตสังคมและความสุขที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง; และคณะ. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและดัชนีวัดภาวะวิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกร้านใน กทม. และปริมณฑล. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา บัวเลิศ. (2536). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวโรเจอร์ต่อการลดความเครียดในญาติผู้ป่วยจิตเภท. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุCHARมณ; และพรรณี บุญประกอบ. (2542). สภาวะแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดในการเรียนของนิสิต. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร โอตระกุล. (2538). สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- อาคม ระดมสุข. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. สารนิพนธ์ .กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มณี. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด.

- อำนาจ หงษา. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตภายในมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Bernard, Richard A. (1997). *The relationships among locus of control, perceptions of stress, and performance*. Retrieved December, 2, 2007, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=22162478&sid=3&Fmt=4&clientId=49111&RQT=309&VName=PQD>.
- Borich, Gary. (1992). *Effective teaching methods*. New York: Macmillan.
- Brockett, Roger G; & Hiemstra, Ralph. (1991). *Self-direction in adult learning: Perspectives on theory, research, and practice*. London and New York: Routledge. Retrieved December, 2, 2007, from <http://home.twny.rr.com/hiemstra/sdilh2.html>.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of education*. 3rd ed. New York: McGraw Hill Book company.
- Guglielmino, Lucy M. (1977). *Development of the Self-directed Learning Readiness Scale*. Dissertation Ed.D. (Education, Adult and Continuing). Georgia: Graduate school. University of Georgia. Photocopied.
- Hiemstra, Roger; & Brockett, Ralph G. (1994). From behaviorism to humanism: Incorporating self-direction in learning concepts into the instructional design process. In Huey B. Long and Associates, *New ideas about self-directed learning*. Oklahoma: Oklahoma Research Center for Continuing Professional and Higher Education of the University of Oklahoma. Photocopied.
- Knowles, Malcolm S. (1975). *Self-directed learning : A guide for learners and teachers*. New York: Follett Publishing Co.
- Larisey, Marian M. (1994, July – August). Student self-assessment: A tool for learning. *Adult learning*. 5 (6): 9–10. Photocopied.
- Lerner, Richard M. (2002). *Adolescence: Development diversity context and application*. USA: Pearson Education Inc.
- Roger, Carl R. (1969). *Freedom to learn*. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill.

Tough, A. (1979). *The adult's learning projects: A fresh approach to theory and practice in adult learning*. Toronto.Ontario: the Ontario Institute for Studies in Education.

Walsh, Sandra M. (2005). *Lowering stress while teaching research: A creative arts intervention in the classroom*. Retrieved December, 2, 2007, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=865623351&sid=3&Fmt=3&clientId=49111&RQT=309&VName=PQD>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อรพินทร์ ชูชม

ตำแหน่งปัจจุบัน ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
แบบมีวิชาเรียน สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถานที่ทำงาน สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์ ดร. สุภาพร ณะชานันท์

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
สถานที่ทำงาน สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร. เนตร หงษ์ไกรเลิศ

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ และ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน
มหาวิทยาลัยมหิดล
สถานที่ทำงาน สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๙ แบบสอบถาม ๙

ลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการเรียน ที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา

ดิฉันขอความร่วมมือจากน้อง ๆ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ตอบแบบสอบถามชุดนี้ตามข้อมูลที่เป็นจริงของท่านและขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อ ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 8 ตอน ประกอบด้วย ข้อคำถามด้านข้อมูลนักศึกษา ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การปรับตัว ความเครียด อิทธิพลจากเพื่อน บทบาทการสอนของอาจารย์ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และการบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านได้ให้ไว้จะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเรื่อง "ลักษณะทางจิตกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร" เป็นอย่างมาก ขอขอบคุณน้อง ๆ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปรีดา ตาสี ผู้วิจัย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามระดับที่ท่านมีความเห็นหรือการปฏิบัติตรงกับข้อคำถามนั้นมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลนักศึกษา

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. คณะ.....

3. มหาวิทยาลัย	รัฐบาล	☐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	☐ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
		☐ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	☐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
	เอกชน	☐ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	☐ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
		☐ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	☐ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1	ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งความรู้จากสื่อต่างๆ เพื่อให้ทันสถานการณ์	.34
2	ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ จนได้คำตอบ	.33
3	ข้าพเจ้ายินดีที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข่าวสารหรือการเรียนรู้	.26
4	ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ข้าพเจ้ามีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นด้วย	.27
5	ข้าพเจ้ายอมรับในข้อผิดพลาดของตนเองได้	.29
6	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่ค่อยกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม	.35
7	เมื่อข้าพเจ้าได้วางแผนในการเรียนรู้เรื่องใด ๆ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าทำได้ตามแผนที่ได้วางไว้	.38
8	จนบัดนี้ข้าพเจ้ายังไม่รู้เลยว่าตัวเองต้องการจะเรียนอะไร	.30
9	ข้าพเจ้าชวนเพื่อนเข้าห้องสมุด เพื่อหาความรู้เพิ่มเติม	.17
10	ในชั้นเรียน ข้าพเจ้าไม่กล้าซักถามอาจารย์ในเรื่องที่ข้าพเจ้าต้องการทราบเพิ่มเติม	.25
11	ข้าพเจ้าสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ได้ด้วยความสามารถของตนเอง	.38
12	ข้าพเจ้าไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องการเรียนด้วยตนเอง	.34
13	ข้าพเจ้าวางแผนงานในการทำงานล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริงเสมอ	.30
14	ข้าพเจ้าชอบมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในชั้นเรียนกับเพื่อน	.37
15	เมื่ออาจารย์ให้ทำรายงานกลุ่ม ข้าพเจ้ามักจะชวนเพื่อนในกลุ่มทำเรื่องใหม่ๆ	.28
16	ข้าพเจ้าไม่เคยขาดเรียนโดยไม่จำเป็น	.38
17	ผู้ปกครองมักตัดสินใจในด้านการเรียนให้ข้าพเจ้า	.17
18	ข้าพเจ้าจัดระบบการเรียนรู้ของตนโดยไม่ต้องให้ใครมากำกับ	.19
19	ข้าพเจ้าดีใจมากหากว่าอาจารย์ได้ยกเลิกการเรียนการสอนในบางวัน	.37
20	ข้าพเจ้าเต็มใจเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ ถึงแม้ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ยาก	.25
21	หากมีเรื่องใดที่ข้าพเจ้าสนใจ ข้าพเจ้าจะแสวงหาความรู้เรื่องนั้นมาให้ได้อย่างจริงจัง	.19

ตอนที่ 2 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
22	ข้าพเจ้าตั้งใจที่แสวงหาความรู้ในเรื่องที่เรียนให้ได้มากที่สุด	.19
23	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายกับการเรียน	.75
24	ข้าพเจ้าชื่นชอบบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ	.39
25	ข้าพเจ้าไม่สนใจในการค้นหาคำตอบที่ข้าพเจ้าต้องการรู้	.55
26	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายที่จะทำการบ้านส่งอาจารย์	.60
27	เมื่อมีปัญหาในการทำงาน ข้าพเจ้าจะขอร้องให้ผู้อื่นแก้ปัญหานั้นแทน	.34
28	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำอะไรแตกต่างจากเดิม	.21
29	ในการเข้าใจเนื้อหาในการเรียน หรือการทำโจทย์คำนวณที่ยาก ข้าพเจ้าคิดหาวิธีลัดที่จะทำให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาหรือแก้โจทย์นั้น ๆ ให้ง่ายขึ้นได้	.25
30	ข้าพเจ้าสามารถนำความรู้จากการเรียนมาสร้างงานใหม่ๆ ได้	.25
31	ข้าพเจ้าคิดว่าการทำงานด้วยวิธีการใหม่ๆ เป็นเรื่องที่เสียเวลา	.24
32	ข้าพเจ้าตระหนักอยู่เสมอว่าการเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต	.42
33	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายเมื่อคิดถึงเรื่องการเรียนรู้ในชั้นปีต่อไป	.50
34	ข้าพเจ้าเชื่อว่าปัญหาต่าง ๆ หากได้ทำการศึกษาค้นคว้าก็จะได้คำตอบที่ต้องการ	.23
35	ความรู้ที่ได้จากชั้นเรียนจะเป็นประโยชน์กับข้าพเจ้าในอนาคต	.34
36	เมื่อเผชิญปัญหาทางการเรียน ข้าพเจ้าวิเคราะห์หาสาเหตุ และหาทางแก้ไขได้ด้วยตนเอง	.36
37	ข้าพเจ้านำความรู้พื้นฐานที่มีอยู่ ไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง	.32
38	ข้าพเจ้าได้นำความรู้เดิมของข้าพเจ้ามาใช้ในการทำโครงงาน/รายงาน	.23
39	ข้าพเจ้ามีความสามารถในการค้นหาคำตอบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	.46
α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟาของครอนบาค) เท่ากับ .86		

ตอนที่ 3 การปรับตัว

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1	ข้าพเจ้ามักลอกการบ้านของเพื่อนเสมอ	.51
2	ข้าพเจ้าสามารถที่จะทำงานกลุ่มให้ประสบความสำเร็จได้	.30
3	ข้าพเจ้าน้อยใจในข้อด้อยของตนเอง	.71
4	ข้าพเจ้าขาดความเชื่อมั่นในการทำงานที่เพื่อนในกลุ่มมอบหมายให้	.55
5	เมื่อมีความผิดหวังเกิดขึ้น ข้าพเจ้าไม่สามารถช่วยตนเองได้เลย	.45
6	ข้าพเจ้าพึงพอใจในชีวิตของข้าพเจ้า	.42
7	ข้าพเจ้าเชื่อในการตัดสินใจของผู้อื่นมากกว่าตนเอง	.28
8	ข้าพเจ้าเป็นที่ปรึกษาให้แก่เพื่อนๆ ได้	.26
9	เมื่อต้องทำงานกลุ่มที่อาจารย์มอบหมาย ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำตามความต้องการของกลุ่มได้	.24
10	เมื่อมีเรื่องไม่พอใจ ข้าพเจ้าจะแสดงสีหน้าและท่าทางไม่พอใจต่อหน้าเพื่อน ๆ ทันที	.79
11	เมื่อข้าพเจ้าทะเลาะกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะคิดหนักและรู้สึกไม่สบายใจมาก	.50
12	เพื่อนๆ มักเรียกข้าพเจ้าทำงานกลุ่มด้วยกัน ตามที่อาจารย์มอบหมาย	.35
13	ข้าพเจ้าสนิทกับเพื่อนใหม่ได้ง่าย	.38
14	ข้าพเจ้าชอบแยกตัวอยู่เงียบ ๆ คนเดียว	.64
15	ข้าพเจ้ามีความสุข และรู้สึกสนุกสนานเมื่ออยู่กับเพื่อนของข้าพเจ้า	.16
16	ข้าพเจ้าลำบากใจเมื่อต้องทำตามกฎระเบียบ	.73
17	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดเมื่อต้องอยู่กับเพื่อนหลายคน	.79
18	ข้าพเจ้าเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนเมื่อเพื่อนมีความทุกข์	.19
α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟาของครอนบาค) เท่ากับ .86		

ตอนที่ 4 ความเครียด

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ากระวนกระวายใจโดยไม่ทราบสาเหตุ	.69
2	ข้าพเจ้ากังวลใจที่จะต้องทำเกรดเฉลี่ยให้ได้มากกว่าเพื่อนในกลุ่ม	.63
3	ข้าพเจ้ามีอาการหัวใจเต้นแรงเป็นประจำ	.70
4	ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นกังวลอย่างมาก เรื่องสารพิษ หรือมลภาวะในอากาศ น้ำ เสียง และดิน	.49
5	ข้าพเจ้ามีอาการกล้ามเนื้อตึงปวดเสมอ	.78
6	ข้าพเจ้ามีอาการปวดหัวจากความตึงเครียด	.74
7	ความอยากอาหารของข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงบ่อย (อยากทานบ้าง/ไม่อยากทานบ้าง)	.47
8	ข้าพเจ้ามีอาการปวดศีรษะข้างเดียวเป็นประจำ	.70
9	ข้าพเจ้ารู้สึกวิตกกังวลในเรื่องเล็กน้อยอยู่เสมอ	.77
10	ข้าพเจ้ารู้สึกคับข้องใจเป็นประจำ	.79
11	ข้าพเจ้ารู้สึกโกรธหรือหงุดหงิดเป็นประจำ	.72
12	ข้าพเจ้านอนไม่หลับเป็นประจำ (คิดมากหรือกังวล)	.42
α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟาของครอนบาค) เท่ากับ .92		

ตอนที่ 5 บทบาทการสอนของอาจารย์

ข้อ	ข้อความ (อาจารย์ส่วนใหญ่ที่สอนข้าพเจ้า.....)	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์
1	มีอุปกรณ์ประกอบการสอนมาพร้อมเสมอ	.62
2	บอกแหล่งที่จะให้นักศึกษาไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม	.51
3	สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างเป็นกันเองกับนักศึกษา	.30
4	เปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	.37
5	ปฏิบัติต่อนักศึกษาทุกคนอย่างเท่าเทียม	.18
6	ไม่รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา	.42
7	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	.40
8	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจหลังจากการเรียนการสอน	.45
9	แสดงความเป็นมิตรกับนักศึกษาทุกคน	.54
10	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ปรึกษานอกชั้นเรียนได้	.54
11	ปลูกฝังให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้เสมอ	.40
12	ให้การประเมินผลการเรียนของนักศึกษาอย่างเป็นธรรม	.45
13	เตรียมการสอนมาพร้อมเสมอก่อนสอนนักศึกษา	.27
14	แนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการประเมินการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	.33
α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟาของครอนบาค) เท่ากับ .79		

ตอนที่ 6 อิทธิพลจากเพื่อน

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1	ข้าพเจ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่สนใจการเรียน	.16
2	เพื่อนของข้าพเจ้าแนะนำด้านการเรียนได้ เมื่อข้าพเจ้าต้องการ	.33
3	ก่อนสอบ ข้าพเจ้ามักทบทวนบทเรียนกับเพื่อนเสมอ	.36
4	เพื่อนของข้าพเจ้าสอนให้ข้าพเจ้าสืบค้นข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์จากห้องสมุด หรืออินเทอร์เน็ต	.46
5	เพื่อนของข้าพเจ้ามักเล่าถึงข่าวสารต่าง ๆ ให้ข้าพเจ้าได้รับทราบ	.49
6	ข้าพเจ้าได้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจากเพื่อน	.44
7	ข้าพเจ้าและเพื่อนมักพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	.43
8	เพื่อนของข้าพเจ้าเป็นแบบอย่างในการเรียนที่ดีของข้าพเจ้า	.36
9	เพื่อนของข้าพเจ้าพร้อมช่วยเหลือข้าพเจ้าได้เสมอเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาทางการเรียน	.55
α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟาของครอนบาค) เท่ากับ .72		

ตอนที่ 7 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1	ข้าพเจ้าเข้าร่วมฟังการบรรยายทางวิชาการที่มีการจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย	.52
2	ข้าพเจ้าไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมใดในมหาวิทยาลัยเลย	.27
3	ข้าพเจ้าอยากเรียนเพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องทำกิจกรรม	.40
4	เพื่อน ๆ มักเรียกข้าพเจ้าว่า "เด็กกิจกรรม"	.32
5	ข้าพเจ้ามักเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมใหม่ ๆ ให้เพื่อน ๆ ได้เข้าร่วม	.45
6	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาที่จัดขึ้นเสมอ	.23
7	ข้าพเจ้าสมัครเข้าร่วมชมรมต่าง ๆ ตามความต้องการของข้าพเจ้าเอง	.43
8	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย	.48
9	การเข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมต่างๆ จัดขึ้นช่วยให้ข้าพเจ้าได้ประสบการณ์นอกชั้นเรียน	.45
10	หากข้าพเจ้าจะเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ต้องมีเพื่อนข้าพเจ้าเข้าร่วมด้วย	.26
α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟาของครอนบาค) เท่ากับ .54		

ตอนที่ 8 การบริการสารสนเทศที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย

ข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1	ข้าพเจ้าสามารถสืบค้นข้อมูลจากบริการด้านฐานข้อมูลของห้องสมุดได้ทุกเวลาที่ต้องการ	.54
2	ข้าพเจ้าสามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยได้อย่างไม่ขัดข้อง	.42
3	จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัยมีความเพียงพอต่อการให้บริการนักศึกษา	.35
4	ห้องสมุดมีวารสารและสื่อทัศนวัสดุที่หลากหลายตรงกับความต้องการของข้าพเจ้า	.29
5	สื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุดอยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ดี	.48
6	สื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุดมีความเพียงพอต่อการให้บริการแก่นักศึกษา	.45
7	มีโทรทัศน์ให้นักศึกษาได้ดูข่าวสารในมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้า เช่น โรงอาหาร ได้ดีเยี่ยม เป็นต้น	.62
8	ห้องสมุดมีหนังสือที่หลากหลายตรงกับความต้องการของข้าพเจ้าในการค้นคว้าเพิ่มเติม	.37
9	มีบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยบริการให้คำปรึกษา/แนะแนวแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี	.73
10	ในมหาวิทยาลัยของข้าพเจ้ามีที่สำหรับอ่านหนังสือพิมพ์ นอกเหนือจากในห้องสมุด	.44
α (ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น แบบแอลฟาของครอนบาค) เท่ากับ .81		

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล

นางสาวปรินดา ตาสี

วัน เดือน ปี เกิด

9 มิถุนายน พ.ศ. 2524

สถานที่เกิด

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ห้อง C045 25/5 อาคารชุดพักอาศัยมหาวิทยาลัยมหิดล

ต. ศาลายา อ. พุทธมณฑล จ. นครปฐม 73170

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

ผู้ช่วยนักวิจัย

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล

25/5 ต. ศาลายา อ. พุทธมณฑล จ. นครปฐม 73170

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2546

สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต (สส.บ)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2551

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.)

การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ